

Stanislava Vrbková

Rok 2018 v Regionálním muzeu v Mikulově

Zámecká zahrada je působivá v každém ročním období. Když však rozkvetе růžemi, je bezesporu nejzářivější...
(foto Daniel Kamenár)

Hlavní náplní činnosti Regionálního muzea v roce 2018 byla příprava nových projektů a realizace těch, které se již delší čas chystaly. Stranou nezůstala ani práce na nových koncepcích, jež začaly být postupně implementovány do každodenní muzejní praxe.

V oblasti hlavní činnosti muzea byla potěšitelná řada kvalitních akvizic, zejména v podsírkách výtvarného umění a nové historie; výtvarnou sbírku obohatily vzácné portréty členů rodiny Dietrichsteinů z první poloviny 19. století a díla současných umělců tvořících v regionu, do depozitářů sbírky nové historie přibyla řada cenných regionálií – pohlednic, vinařských etiket a písenností, především pak unikátní pozůstalost rakvíckého fotografa Františka Průdka. Také dokumentační muzejní práce pokračovala v dlouhodobých úkolech, které budou zúročeny v podobě dílčích publikací ve sborníku muzea RegioMu a v dalších periodikách, případně v rámci realizovaných výstav a expozic.

Hlavní výstava sezony roku 2018, uspořádaná ke 100. výročí vzniku naší republiky, se zaměřila na dění v našem regionu v letech 1918–1938. Součástí programu vernisáže bylo vysazení dvou lip srdčitých; mikulovské jubilejní lípy, zasazené starostou Mikulova Rostislavem Košťalem a hejtnanem Jihomoravského kraje Bohumilem Šimkem na Zámecké ulici a na druhém nádvoří mikulovského zámku, se tak staly součástí projektu

Jihomoravského kraje *100 lip – 100 oslav*. Kromě dalších drobných výstav doplnily nabídku muzejního programu tohoto roku stálíce výstavní sezony – festival art designu *Křehký Mikulov* a výtvarné sympozium *Dílno*, které slavilo již 25leté výročí. V roce 2018 se muzeum poprvé zapojilo také do celorepublikového festivalu *Víkend otevřených zahrad*.

V roce 2018 byly zahájeny přípravné práce na nové expozici věnované mikulovskému hradu a epoše Liechtensteinů; bude umístěna ve dvou věžích, jež byly součástí obranného systému hradu – v Udírenské a Břítové věži. Zásadním způsobem pak pokročily práce na další nové expozici, která ponese název *Touha a důstojnost – Ze sbírek rodu Dietrichsteinů* (její otevření proběhlo v červnu roku 2019).

Zásadním projektem mikulovského muzea v oblasti interpretace je rekonstrukce *Památníku bratří Mrštíků* v Divákách. V roce 2018 se podařilo vypsat soutěž na realizaci stavebních prací, na něž naváže realizace expozice, jejíž otevření se chystá na jaře roku 2020. Také další pobočka muzea – objekt v Dolních Věstonicích, v němž je nyní umístěna expozice *Život pod Pálavou* – by se měla dočkat generální rekonstrukce. Byla podána žádost o dotaci na realizaci *Domu přírody Pálavy*, v němž by se měla stávající muzejní budova přetvořit. Tyto projekty pak doplňuje studie pro úpravy plochy exteriéru Archeoparku Pavlov, která vznikla ve spolupráci se Zahradnickou fakultou brněnské Mendelovy univerzity. Studie by pak měla být v dalších letech rozpracována do podoby projektové dokumentace.

Muzeum vždy kladlo důraz na předávání a sdílení informací mezi odbornou veřejností, ale také se snažilo a snaží oslovovat nejmladší generaci. Především pro ni byl v průběhu let vytvořen program *Živá synagoga*, který je postupně rozvíjen. Bohatou škálou výukových programů pro mládež na zámku připravili odborní pracovníci pod hlavičkou projektu *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*, jež pravidelně finančně podporuje Ministerstvo kultury ČR. Také v Archeoparku Pavlov se doprovodné výukové aktivity již začlenily do vzdělávacího programu okolních škol a těší se vzrůstající oblibě.

Odborná setkání a konference jsou přirozenou součástí muzejního a zámeckého života a nejenak tomu bylo i v roce 2018. Po konferenci konzervátorů a restaurátorů zámek přivítal účastníky XXXIV. ročníku archivního sympozia, vzápětí Mikulovského antropologického mítinku a konferenční sezonu uzavřelo neformální mezinárodní sympozium Glagol, věnované sklu napříč historií. U všech konferencí vystupovalo Regionální muzeum v Mikulově jako spoluorganizátor.

V oblasti péče o nemovitý majetek byla pozornost věnována dvěma velkými akcím – obnově dláždění východní terasy, které bude dokončeno v jarních měsících roku 2019, a realizaci zámecké kavárny v prostorách dosavadní klempířské a kovářské dílny. Dále byla prováděna řada drobnějších oprav, jež se soustředily na vylepšení komfortu jednotlivých pracovišť a technické infrastruktury.

Uplynulý rok 2018 v Regionálním muzeu v Mikulově lze hodnotit pozitivně i přes všechny potíže vyvstávající s náročnou administrací nejen velkých projektů, ale i každodenního provozu muzea. Potěšující je stabilní finanční situace muzea daná příjmy ze vstupného, zisky z nájmu, prodeje zboží a dobrým hospodařením se svěřenými financemi. Také dlouhodobě stabilní zájem veřejnosti je dobrou satisfakcí za vysoké pracovní nasazení všech pracovníků muzea, ale současně také výzvou, jak jej udržet a rozvíjet v současném světě a jeho rychle se měnících nárocích a potřebách.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Selekce – akvizice

Sbírky muzea byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, výzkumy a nákupy a převzetím sbírkových předmětů od jiných institucí. Regionální muzeum tak získalo 4 441 kusů sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 84 přírůstkovými čísly.

Podsbírka	Akvizice v roce 2018	
	Počet přírůstkových čísel	Počet kusů sbírkových předmětů
Archeologická	28	cca 1 528
Botanická	1	52
Drobné tisky	2	43
Kopie a repliky	1	1
Lapidárium	3	4
Nábytek	1	1
Nová historie	10	414
Textil	6	107
Vinařství	6	88
Entomologická	-	-
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	10	1 255
Geologická	-	-
Historická	10	102
Knihy	2	cca 842
Negativy a diapozitivy	-	-
Paleontologická	-	-
Písemnosti a tisky	-	-
Výtvarného umění	4	4
Zoologická	-	-
Celkem	84	4 441

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal 23. července 2018. Bylo nakoupeno 1 351 kusů sbírkových předmětů (celkem 29 přírůstkových čísel) v celkové hodnotě 126 511 Kč a 10 300 EUR. Ze sbírky Regionálního muzea v Mikulově nebyl v roce 2018 vyřazen žádný sbírkový předmět.

Seznam akvizic za rok 2018

Přírůstkové číslo	Předmět	Počet kusů	Způsob nabytí	Podsbírka
1/2018	Dívčí památník z Mikulova	1	koupě	Nová historie
2/2018	Keramika, mazanice, kosti, železo, olovo; středověk (14.-15. století), novověk; Valtice – areál Chateau Valtice	149	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
3/2018	Keramika, kosti, železo, sklo; středověk (14.-15. století), novověk; Hustopeče, Kollárova ul.	83	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
4/2018	Keramika, bronz, kámen; starší doba bronzová; Velké Němčice – Podsedky	17	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
5/2018	Keramika, kosti, malakofauna, železo; pravěk, halštát (?), latén, doba římská; Velké Němčice – Na Boudecku	42	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie

6/2018	Keramika, štípaná industrie, kostěná a parohová industrie, ostatní kamenná industrie, kosti; lengyel, baden, starší doba bronzová; Velké Němčice – Na Boudecku	371	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
7/2018	Keramika, kosti, železo; středověk (14.–15. století); Břeží – U rybníka	cca 170	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
8/2018	Fragment keramické mísy; halštát; Mikulov – Kasárna	1	výzkum RMM	Archeologie
9/2018	Keramika, bronzové artefakty, kamenná sekyrka, zlomky zrnotěrek, silicitový úštěp, vzorky kamenů, antropologický materiál; střední doba bronzová; Mikulov – V trojúhelníku	60	výzkum RMM	Archeologie
10/2018	Fragment bronzového náramku; latén; Mikulov – Šibeniční vrch	1	výzkum RMM	Archeologie
11/2018	Keramika, štípaná industrie; starší doba bronzová; Jevišovka – Bližní stryk	cca 100	výzkum RMM	Archeologie
12/2018	Soubor knih z mikulovského gymnázia	cca 830	dodatečný zápis	Knihy
13/2018	Bronzové odpichovátko	1	výzkum RMM	Historie
14/2018	Miniaturní portrét sester Dietrichsteinových, Carl Agricola	1	koupě	Výtvarné umění
15/2018	Pohlednice z Břeclavska	17	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
16/2018	Soubor pohlednic z okresu Břeclav	32	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
17/2018	Pohlednice z Břeclavska	26	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
18/2018	Volební lístky	11	vlastní sběr	Nová historie
19/2018	Bankovky z roku 1945	5	dodatečný zápis	Nová historie
20/2018	Oděvní součástky z Charvátské Nové Vsi	17	koupě	Textil
21/2018	Pípa k sudu	1	vlastní sběr	Vinařství
22/2018	Tabule Rothe Wehr	1	dodatečný zápis	Nová historie
23/2018	Portrét Marie Anny Baldauf, Pierre-Noel Violet	1	koupě	Výtvarné umění
24/2018	Pohlednice z RMM	8	vlastní sběr	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
25/2018	Fotografie z manifestace v Mikulově	1	vlastní sběr	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
26/2018	Lyžařské brýle	1	vlastní sběr	Textil
27/2018	Vinařské nářadí a nástroje	8	koupě	Vinařství
28/2018	Vybavení na zabíjačku	2	koupě	Historie

29/2018	Školní lavice	1	koupě	Nábytek
30/2018	Allgemeine deutsche Real-Encyklopädie. Svazek I–XII, Leipzig 1833–1837	12	koupě	Knihy
31/2018	Mechanická kalkulačka Addiator	1	vlastní sběr	Nová historie
32/2018	Textilie z domácnosti	10	koupě	Textil
33/2018	Diplomy z vinařských výstav	17	dar	Vinařství
34/2018	Dřevěná putna	1	vlastní sběr	Vinařství
35/2018	Vánoční ozdoby	23	koupě	Historie
36/2018	Domácí umění a vybavení domácnosti	17	koupě	Historie
37/2018	Grafický list Nicolasburg, 16. století	1	koupě	Výtvarné umění
38/2018	Písemnosti k vinařským firmám	25	koupě	Vinařství
39/2018	Keramika, mazanice, kosti, štípaná industrie, železo, kameny; lengyel, starší doba bronzová, latén, středohradištní období; Zaječí – Babeshözel	111	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
40/2018	Keramika, mazanice, kosti, štípaná industrie, železo, struska; pravěk, halštat, latén, doba římská; Velké Němčice – ul. Skalka, parcela č. 4015/170	32	převod (ÚAPP Brno)	Archeologie
41/2018	Keramika, broušená industrie, štípaná industrie, kosti; paleolit, lengyel; Klentnice – Stará hora	cca 300	výzkum RMM	Archeologie
42/2018	Pohlednice z okresu Břeclav	29	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
43/2018	Diplomy a čestná uznání	27	dodatečný zápis	Nová historie
44/2018	Nástěnné plakety	6	dodatečný zápis	Nová historie
45/2018	Podobizny V. I. Lenina	14	dodatečný zápis	Nová historie
46/2018	Materiály ke komunálním a senátním volbám	23	vlastní sběr	Nová historie
47/2018	Soubor skleněných artefaktů	5	koupě	Historie
48/2018	Kopie hraničního sloupu	1	koupě	Kopie a repliky
49/2018	Textil z Charvátské Nové Vsi	60	koupě	Textil
50/2018	Vybavení domácnosti z Charvátské Nové Vsi	16	koupě	Historie
51/2018	Textilie z Mikulova	18	vlastní sběr	Textil
52/2018	Fotografie dívek v lanžhotském kroji	2	vlastní sběr	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
53/2018	Fragment bronzové spony; doba římská; Mušov – V pískách	1	výzkum RMM	Archeologie
54/2018	Bronzová šípka; mladý pravěk až protohistorie; Velké Němčice – Černé pole	1	výzkum RMM	Archeologie

55/2018	Soubor fotografií z Mikulovska	491	vlastní sběr	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
56/2018	Drobné elektrospotřebiče	3	vlastní sběr	Historie
57/2018	Bronzové přívěsky; doba bronzová; Popice – U tří lip	2	výzkum RMM	Archeologie
58/2018	Bronzové a železné artefakty; doba bronzová, latén, středověk až novověk; Pavlov – Pod Pálavou	14	výzkum RMM	Archeologie
59/2018	Železné dlátko, bronzový slitek, fragment bronzového kopí; doba bronzová, středověk; Pavlov – Děvičky	3	výzkum RMM	Archeologie
60/2018	Bronzové a železné artefakty, keramika; doba bronzová, halštát; Pavlov – Děvín	22	výzkum RMM	Archeologie
61/2018	Keramika, bronzové artefakty; doba bronzová; Klentnice – Stolová hora	25	výzkum RMM	Archeologie
62/2018	Železná sekyra; novověk; Mikulov – Milovický les	1	výzkum RMM	Archeologie
63/2018	Měděná průvlečka; protohistorie až středověk; Podivín	1	výzkum RMM	Archeologie
64/2018	Soubor bronzových artefaktů; doba římská; Přítulky – Velký hon	5	výzkum RMM	Archeologie
65/2018	Bronzová hřivna a bronzové kování; doba bronzová a latén; Zaječí – Býčí louka	2	výzkum RMM	Archeologie
66/2018	Bronzové kování; doba římská; Mušov – Na pískách	1	výzkum RMM	Archeologie
67/2018	Bronzové kování; doba římská; Přisnotice	1	výzkum RMM	Archeologie
68/2018	Bronzové spony a kování; doba římská; Charvátská Nová Ves – Veliké za kovárnou	5	výzkum RMM	Archeologie
69/2018	Keramika; latén; Podivín – Rybáře	7	výzkum RMM	Archeologie
70/2018	Filmy Petra Kudely	2	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
71/2018	Fotografie z pozůstalosti Františka Průdka	647	koupě	Fotografie, pohlednice, videozáznamy
72/2018	Písemnosti z pozůstalosti Františka Průdka	325	koupě	Nová historie
73/2018	Prapor	1	koupě	Textil
74/2018	Vinařské tiskoviny a materiály z pozůstalosti Františka Průdka	36	koupě	Vinařství
75/2018	Předměty z pozůstalosti Františka Průdka	33	koupě	Historie
76/2018	Herbářové položky	52	vlastní sběry	Botanika
77/2018	Lékárenská láhev se znakem Andrea Jakoba Dietrichsteina, salzburského arcibiskupa	1	koupě	Historie

78/2018	Kamenný erb kardinála Dietrichsteina	1	nález	Lapidárium
79/2018	Plastika ruky, fragment kamenné sochy	1	nález	Lapidárium
80/2018	Pamětní desky	2	nález	Lapidárium
81/2018	Miniatura, portrét mladé ženy	1	koupě	Výtvarné umění
82/2018	Wehrschild města Mikulova, 1915	1	nález	Historie
83/2018	Drobné tisky z Mikulovska	32	vlastní sběr	Drobné tisky
84/2018	Tiskoviny z RMM za rok 2017	11	vlastní sběr	Drobné tisky

Tezaurace – evidence a inventarizace

Byly provedeny dva řádné zápisy změn do Centrální evidence sbírek muzejní povahy České republiky (CES) při Ministerstvu kultury ČR. Pokračovala postupná revize celého sbírkového fondu Regionálního muzea v Mikulově, uskutečňovaná kontrolou shodnosti zápisů do přírůstkové knihy v konfrontaci se zápisem jednotlivých podsbírek muzea v CES. Správcové sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků – do druhého stupně evidence bylo zpracováno celkem 110 přírůstkových čísel v osmi podsbírkách. Do systematické evidence přibýlo celkem 28 137 inventárních čísel v devíti podsbírkách. Evidence druhého stupně je u deseti podsbírek zpracovávána v počítačovém systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích DEMUS, jedna podsbírka je vedena v elektronickém evidenčním systému TRITIUS (CLAVIUS), jedna podsbírka je zpracovávána v programu EXCEL. Sbírka Regionálního muzea v Mikulově se akvizicí a katalogizací v roce 2018 rozrostla na celkový počet 129 827 položek, evidovaných pod 128 798 inventárními a 1 029 přírůstkovými čísly.

V průběhu roku probíhala v jednotlivých podsbírkách inventarizace, správce sbírek prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování. Revizí prošlo celkem 8 701 inventárních čísel, které pokryly 25 550 sbírkových předmětů. Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů inventarizovaných v roce 2018 provedla inventarizační komise ve dnech 10.–14. prosince 2018; nezaznamenala žádné nedostatky.

Zápis do II. stupně evidence v roce 2018 a inventarizace provedená v jednotlivých podsbírkách

Podsírka	Katalogizace v roce 2018		Inventarizace v roce 2018	
	Počet přírůstkových čísel zpracovaných do II. stupně evidence (vyřazených)	Počet zpracovaných inventárních čísel	Počet prověřených evidenčních čísel	Počet kusů
Archeologická	53	27 479	2 774 inv. č.	3 853
Botanická	–	531	1 949 inv. č.	3 781
Drobné tisky	–	–	249 inv. č.	249
Kopie a repliky	1	1	–	–
Lapidárium	5	5	–	–
Nábytek	4	4	57 inv. č.	57

Nová historie	11	14	46 inv. č.	319
Textil	-	-	130 inv. č.	134
Vinařství	-	-	639 inv. č.	613
Entomologická	-	-	1 390 inv. č.	13 690
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	15	46	-	-
Geologická	-	-	43 inv. č.	310
Historická	6	26	240 inv. č.	580
Knihy	-	-	509 inv. č.	710
Negativy a diapositivy	-	-	-	-
Paleontologická	-	-	-	-
Písemnosti a tisky	-	-	151 inv. č.	151
Výtvarného umění	15	31	26 inv. č.	26
Zoologická	-	-	498 inv. č.	765
Celkem	110	28 137	8 701 inv. č.	25 550

Muzejní sezonu 2018 zahájila působivě instalovaná výstava Škrdlovické sklo, věnovaná malé sklárně na Vysočině, jejíž historie se uzavřela před deseti lety. Představila díla známých a respektovaných výtvarníků, která kdysi běžně zdobila naše domácnosti. (foto Milan Karásek)

Celkové počty evidenčních čísel ve sbírce Regionálního muzea v Mikulově (zapsaných v CES) a počet inventárních čísel sbírkových předmětů zapsaných k 31. 12. 2018 v elektronických evidenčních systémech (DEMUS a další)

Podsírka	Celkový počet evidenčních čísel sbírkových předmětů k 31. 12. 2018			Počet inv. čísel zapsaných v el. evidenčních systémech k 31. 12. 2018
	Platná inventární čísla	Platná přírůstková (nezkatalogizovaná) čísla	Celkem evidenčních čísel	
Archeologická	78 613	412	79 025	55 576 (DEMUS)
Botanická	2 480	57	2 537	2 480 (EXCEL)
Drobné tisky	2 433	3	2 436	2 433 (DEMUS)
Kopie a repliky	10	1	11	10 (DEMUS)
Lapidárium	25	3	28	25 (DEMUS)
Nábytek	94	2	96	94 (DEMUS)
Nová historie	329	40	369	329 (DEMUS)
Textil	1 344	31	1 375	1 344 (DEMUS)
Vinařství	5 293	157	5 450	2 035 (DEMUS)
Entomologická	5 474	2	5 476	–
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	1 846	75	1 921	90 (DEMUS)
Geologická	43	–	43	–
Historická	16 708	186	16 894	4 062 (DEMUS)
Knihy	6 460	1	6 461	617 (TRITIUS) 300 (CLAVIUS)
Negativy a diapositivy	4 869	–	4 869	–
Paleontologická	222	–	222	–
Písemnosti a tisky	1 457	52	1 509	–
Výtvarného umění	344	7	351	344 (DEMUS)
Zoologická	754	–	754	–
Celkem	128 798	1 029	129 827	66 342 inv. č. v DEMUSu 3 397 inv. č. v jiných ev. systémech

Péče o sbírky

Jednotlivé depozitáře a zámecká knihovna byly odpovědnými odbornými pracovníky průběžně kontrolovány a informace o stavu teploty a vlhkosti i veškerém pohybu v depozitářích byly řádně vedeny v depozitářních knihách. V některých případech se řešila vysoká vlhkost prostoru, jež se upravovala užitím odvlhčovačů (depozitář podsírky vinařství,

synagoga, dle potřeby další). V depozitářích byla provedena kontrola hasicích přístrojů. Kontrolu dodržování depozitárního režimu provedla inventarizační komise.

Pracovník konzervátorských dílen pravidelně v průběhu roku sledoval hodnoty teploty a vlhkosti v expozicích a výstavních prostorách muzea a reagoval na jejich případné nevyhovující výkyvy. Situace ve všech depozitářích muzea v průběhu roku byla vyhodnocena jako stabilní, dle klasifikace muzejního klimatu ASHRAE 2007 v kategorii B–C. Pokračoval nákup ekonomičtější varianty dataloggerů teploty a vlhkosti. V průběhu roku proběhla orientační měření rádiového signálu pro případnou instalaci systémového řešení monitoringu klimatu v expozicích a depozitářích.

Zvýšenou pozornost z hlediska kontroly klimatu v průběhu roku trvale potřebovala skládka zvířecích kostí „in situ“ v Archeoparku Pavlov, vyžadující specifický režim udržování vysoké vlhkosti. Za tímto účelem byl v roce 2018 pořízen zvlhčovací přístroj – výsledky měření po první sezoně dokládají pozitivní účinky tohoto opatření.

Pravidelná údržba vystavených sbírkových předmětů se v roce 2018 týkala především objektů v expozici *Tradiční vinařství na Moravě* – zahrnovala zejména čištění lisů a dalšího vinařského vybavení. Ve speciálních výstavních vitrínách s instalovanými renesančními šaty Markéty Lobkowiczové, roz. Dietrichsteinové, a oděvem jejího manžela Václava Popela Lobkowicze v expozici *Galerie Dietrichsteinů* byla průběžně sledována a dle potřeby upravována relativní vlhkost prostřednictvím chemických sorbentů.

V depozitářích zoologie, botaniky, entomologie, vinařství a textilu byla provedena preventivní fumigace insekticidními dýmovnicemi (dodavatelsky). Ve skříních depozitáře textilu byl v pravidelných intervalech aplikován prostředek Biolit. V podsbírcce botaniky byly všechny položky, které z badatelských či jiných důvodů opustily prostory depozitáře, při návratu preventivně vymrazeny proti napadení hmyzem.

Depozitář botaniky prochází průběžně postupnou hloubkovou kontrolou. Poškozené herbářové položky byly v nutných případech opraveny tak, aby nedocházelo k jejich další devastaci – měnil se zničený podkladový papír a nově se uchycovaly části rostlin uvolněné v důsledku degradace lepidla.

V entomologické podsbírcce bylo 9 408 ks brouků označeno evidenčními čísly a v případě potřeby bylo opraveno uchycení brouků na podkladovém kartonu. Byly též označeny krabice, v nichž jsou brouci kompletně evidenčně vybaveni, a upraveny lokační nápisy na regálech, kde se sbírka brouků nachází. Tím skončila revize s kompletním označením skupiny brouků (*Coleoptera*). Všichni vypreparovaní jedinci jsou označeni lokačním lístkem, lístkem s přírůstkovým číslem a lístkem s inventárním číslem. Jedná se o cca 95 800 preparovaných kusů. U zbývajících cca 16 700 exemplářů brouků jejich stav preparací nedovoluje, a nelze je tedy individuálně označit. (Tyto exempláře byly uloveny do zemních pastí a formaldehyd, kterým v nich byly konzervovány, způsobil jejich nevratné ztvrdnutí a vyloučil další manipulaci.) Proto tyto jedinci zůstávají v nádobách s alkoholem a jsou evidováni hromadně.

Kurátoři podsbírek historického charakteru upravili novou koncepci depozitářů a doplnili návrh prostorových změn o možnost rozšíření depozit do nově uvolněných prostor. Pokračovaly práce na rozšíření depozitáře uměleckých řemesel a přípravné práce na renovaci depozitáře zemědělských nástrojů a na jeho rozšíření do souvisejících prostor nad Temnou bránou. Pokračovala také restrukturalizace depozitáře archeologických sbírek. Probíhaly úpravy prostor pro nový depozitář fotografií, do kterého by se měla v roce 2019 celá podsbíрка přesunout. V rámci zkvalitnění péče o sbírkové předměty byly zakoupeny obaly na pohlednice zn. Leuchtturm, vyrobené ze speciální fólie neobsahující měkkidla, do nichž bude postupně celá sbírka pohlednic uložena.

Sbírka Mikulovského výtvarného sympozia (v majetku města Mikulova), uložená v prostorách zámku, byla v rámci spolupráce muzea s městem Mikulovem řádně spravována – za účasti zástupců produkce MVS a města proběhla celková inventura depozitáře MVS, realizovaly se zápůjčky děl na kurátorské a autorské výstavy (Ruller, Veselý, Cais, Vincourová) a proběhlo 3D skenování plastik sbírky.

Dodavatelsky bylo pro muzeum provedeno náročné restaurování tří obrazů z muzejních expozic: akad. malíř Jan Knorr zrestauroval tři závěsné obrazy s loveckými scénami z počátku 18. století (inv. č. 4055, 4056, 4057). Práce byly realizovány za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z dotačního programu ISO/D – restaurování sbírkových předmětů, z dotace Jihomoravského kraje určené na náročné restaurování a z rozpočtu muzea. V rámci přípravné fáze budování expozice věnované sběratelství Dietrichsteinů bylo

Hlavní sezonní výstava – Mikulovsko 1918–1938 – přivedla do muzea mnoho návštěvníků. Byla uspořádána k 100. výročí vzniku naší republiky ...

dodavatelsky pro muzeum provedeno restaurování a repasování souboru 14 maleb a rá-
mů obrazů: akad. malíř Jan Knorr provedl dílčí restaurování souboru obrazů (inv. č. 7275,
4171, 4029, 4167, 4012, 4017, 4143, 4022, 4059, O 21, O 22) a studenti ateliéru restaurování
Vyšší odborné školy v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy pracovali na
repasování a restaurování rámců (inv. č. 4989, 4438/1, 4171, 4093, 4438/9, 4438/8, 4167,
4438, 4143, 4022, 4059). Práce byla uhrazena z rozpočtu muzea.

... při jejím zahájení zasadili starosta Mikulova Rostislav Košťál a hejtman Jihomoravského kraje Bohumil Šimek
(na fotografii s ředitelem muzea Petrem Kubínem) dvě jubilejní lípy. (foto Milan Karásek)

Proběhla digitalizace pěti vzácných starých rukopisů ze zámecké knihovny (inv. č. MIK 6361, MIK 6362, MIK 6363, MIK 6365 a MIK 6368) v celkové ceně 198 858 Kč.

V konzervačních dílnách Regionálního muzea byly průběžně ošetřovány sbírkové předměty jednak dle požadavků odborných pracovníků s ohledem na jejich fyzický stav, jednak s přihlédnutím k chystaným výstavám. Zásah vyžadovala nově získaná grafika od Carla Josepha Agricoly, tři předměty pro výstavu Mikulovsko 1918–1938 (školní lavice, tabule Rote Wehr a dobový kartonový poutač na pokrmový tuk) a dva lidové betlémy určené k zápůjčce. Byly započaty konzervátorské práce na nábytku a archiváliích pro plánovanou novou expozici v Památníku bratří Mrštíků v Divákách. Z položek rozpracovaných v předchozím roce byla dokončena konzervace hrotu jezdeckého kopí z Divák a souboru železných a bronzových předmětů ze Stolové hory. Dodatečně byly konzervovány předměty z částečně již zpracovaných archeologických průzkumů v Podivíně (lokalita Rybáře) a Drnholci (lokalita Pod sýpkou). Pokračovala náročná konzervace dřevěného rámu dietrichsteinského erbu umístěného v předsálí zámecké knihovny – několikaletá práce by měla být v roce 2019 dokončena. Byla provedena konzervace železného tesáku z Milovického lesa a rekonzervaci starého zásahu prodělala železná šipka do kuše. Rekonstruována a konzervována byla dřevěná vinařská putna, konzervační zásah si vyžádaly dvě vinařské motyky, ze starých zámeckých sbírek byly restaurovány tři talířky a dvě skleničky. Postup všech konzervačních prací byl řádně zaznamenán a doložen fotograficky.

Konzervátor muzea se účastnil konference konzervátorů a restaurátorů konané v Mikulově (11.–13. 9. 2018), workshopu sanační konzervace v Olomouci a odborných seminářů pořádaných v Brně (dřevo a jeho povrchové úpravy) a na zámku Konopiště (středověké zbraně a zbroje).

Zápůjčky sbírkových předmětů

Sbírkové předměty půjčené z muzea za účelem výstavním

Z předcházejícího roku či let trvajících zápůjčky

- Správě hradu Pecka: tři vinné sudy do expozice *Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic* (od roku 2012)
- Obci Pasohlávky (resp. Pasohlávské rekreační, s. r. o.): dva modely a dvě kopie archeologických nálezů z římského tábora na hradisku Burgstall u Mušova pro archeologickou expozici v ATC Merkur Pasohlávky (od roku 2013)
- Městskému muzeu v Kloboukách u Brna: 101 archeologických sbírkových předmětů do expozice *Život a kultura na brněnském Kloboucku* (od roku 2014)
- Mikulovské rozvojové, s. r. o.: 37 předmětů z historických sbírek do expozice *Od Svaté chýše loretské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů*, instalované v Dietrichsteinské hrobce – nábytek a další předměty pocházející z vybavení hrobky (křesla, zpovědnice, svícny, plastiky, relikviáře), růžence, malované desky z dřevěných rakví, hrobový textil a také barokní malba z kapucínského kláštera (od roku 2014)

Zápůjčky z roku 2018

- Masarykovu muzeu v Hodoníně: popravčí meč a osm grafických listů na výstavu *Třicetiletá válka 1618–1648* (od 13. února 2018)
- Masarykovu muzeu v Hodoníně: stolní hry (5× hrací plán, návody, figurky, hrací kostky a kameny) na výstavu *Babičko, dědečku, pojďte si hrát* (od 5. března 2018)
- Národnímu zemědělskému muzeu Praha: originál bronzového kotle s atašemi v podobě hlav germánských bojovníků z doby římské z Mušova na výstavu *Fenomén zemědělství* (od 22. srpna 2018)
- Masarykovu muzeu v Hodoníně: hliněná mísa s reliéfem, skříňový betlém a betlém řezbáře A. Černého na výstavu *Betlémy* (od 20. listopadu 2018)

- Městskému muzeu a galerii Hustopeče: válečný štít z Hustopečí do stálé expozice *Dějiny města* (od 6. prosince 2018)

Sbírkové předměty půjčené vědeckým institucím a vysokým školám za účelem studijním

Zápůjčky z roku 2018

- Masarykově univerzitě v Brně: 353 herbářových položek rodu *Aphanes*, *Lactuca*, *Polycnemum* a *Chenopodium* (od 22. března 2018)
- Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, katedře historie, sekci archeologie: kostěný hřeben z doby římské z Hustopečí a fragment kostěného hřebenu z doby římské z Velkých Němcic (od 16. května 2018)

Sbírkové předměty půjčené za účelem restaurování, digitalizace či zhotovení kopií ***Z předcházejícího roku či let trvající zápůjčky***

- Restaurátorovi akad. malíři Janu Knorrovi: polychromované čelo pozdně barokní postele za účelem restaurování (od roku 2017)
- Střední škole umění a designu a Vyšší odborné škole Brno: barokní postel s polychromovaným čelem a nástěnná vitrína na miniatury za účelem restaurování (od roku 2017)

Zápůjčky z roku 2018

- Restaurátorce Lei Raisové: šestiramenný lustr v kombinaci kov a dřevo za účelem restaurování (od 19. března 2018)
- AiP Beroun, s. r. o.: pět kusů středověkých rukopisů za účelem digitalizace (od 27. dubna 2018)
- Ing. Leoši Doskočilovi, Ph.D.: 91 ks fotografií pro reprodukování v publikaci *Obrazová kronika obcí Tvrdonice a Kostice* (od 11. června 2018)
- Ústavu dějin umění AV ČR Praha: fotografický materiál pro reprodukování v publikaci *Preměny venkovské architektury s důrazem na vývoj v 19. a 20. století. Morava a Slezsko* (od 15. června 2018)
- PhDr. Hedvice Sedláčkové: dvě bedny fragmentů skleněných nádob z pozdního středověku a raného novověku z lokality Mikulov-Brněnská za účelem katalogizace (od 5. prosince 2018)

PREZENTACE

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na mikulovském zámku řadu stálých expozic a sezonních výstav a pečuje o přilehlý zámecký park, v Archeoparku Pavlov prezentuje významnou archeologickou lokalitu, která je národní kulturní památkou, spravuje expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách. Na základě smlouvy o spolupráci s Židovskou obcí Brno využívá k výstavním účelům mikulovskou synagogu.

Expozice

• Zámek Mikulov

Expozice v prostorách zámku jsou rozděleny do třech komentovaných prohlídkových bloků, další dvě stálé výstavy nabízejí prohlídku bez průvodce a návštěvníkům je umožněn vstup do zámecké kaple. Volně přístupná je také britová věž.

Muzeum nabízí prohlídky s výkladem zprostředkovaným audioprůvodci – v jazycích českém, anglickém, německém, francouzském, ruském, italském, polském a španělském.

Komentované bloky:

A – Historie

B – Zámecká knihovna

C – Zámecký sklep a Tradiční vinařství na Moravě

Nekomentované bloky:

D – Římané a Germáni v kraji pod Pálavou

E – Víno napříč staletími

F – Zámecká (hradní) kaple

Tematicky pokrývají expozice instalované v zámeckých prostorách oblasti historie, archeologie a vinařství. Historickým tématům se věnují expozice *Od gotiky po empír* (představuje umělecká řemesla v rámci uvedených období a zachycuje jejich vývoj), *Galerie Dietrichsteinů* (v příbězích osobností rodu uvádí historii významné šlechtické rodiny, jejího mikulovského panství i zámku), *Zámecká knihovna* (působivý prostor s barokním mobiliářem uchovávajícím přes 11 000 svazků), *Zámecká (hradní) kaple* (s dochovanou gotickou klenbou, vestavěná do patra hlavní věže koncem 14. století) a *britová věž* (dochovaná v takřka původní podobě jako součást obranného systému mikulovského hradu).

Vinařskou tematiku prezentují dvě expozice – *Tradiční vinařství na Moravě*, která provází i zámeckým sklepem s obřím renesančním sudem a galerií historických vinařských lisů (představuje dějiny pěstování révy vinné a výroby vína na Moravě) a *Víno napříč staletími* (souhrnně zpracovává historii a vývoj vinohradnictví a vinařství na našem území v kontextu evropských dějin).

Archeologická expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*, ověněná prestižní cenou Gloria musaealis (2007), je věnována obyvatelům a dobyvatelům zdejšího kraje na počátku letopočtu. Představuje kulturu místního germánského obyvatelstva a připomíná pobyt Římanů na našem území.

● Zámecká zahrada

Zahrada, založená na přelomu 16. a 17. století, byla v průběhu následujících staletí rozšiřována v soustavu teras položených v různých výškových úrovních po obvodu Zámeckého kopce. Podoba její centrální části je po nedávné náročné rekonstrukci (2015) působivou reminiscencí raně barokní zahrady. Nejvýše položená východní terasa je klidovou zónou s výhledem na Svatý kopeček a s instalací současných plastik pod arkádami. Nejmladší z teras, západní zahrada, rozkvétá růžemi a v botanických záhonech představuje zdejší vzácné teplomilné rostliny, které byly částečně vypěstovány ze semen získaných v mikulovském regionu. Botanická část zahrady tak může sloužit též jako genofondová sbírka a současně se může stát zdrojem rostlin pro případnou obnovu populací kriticky ohrožených druhů. Informační panely rozmístěné v zahradě seznamují návštěvníky se zde rostoucí květenou jihomoravské Panonie i s okolní přírodou vápencových návrší jižního úpatí Pavlovských vrchů.

● Synagoga

Mikulovská synagoga je po rozsáhlé stavební rekonstrukci (2010–2014, projekt *Deset hvězd – revitalizace židovských památek v České republice*) součástí centrálně koordinované a metodicky řízené sítě deseti oblastních vzdělávacích center židovské kultury. Nyní se v synagoze konají kulturní a vzdělávací pořady a příležitostně také bohoslužby. V prostorách ženské galerie je instalována muzejní expozice s názvem *Rabbi Löw a židovská vzdělanost na Moravě*; jejím ústředním tématem je osobnost a dílo rabbi Jehudy Löwa ben Becalel (asi 1525 až 1609), jenž prožil 20 let jako moravský zemský rabín a podle tradice působil i v Mikulově. Expozice představuje legendami opředeného učenice v historických a společenských souvislostech a ukazuje jeho vliv na židovské společenství Moravy. Přibližuje postavení židovského obyvatelstva na Moravě v 16. století i renesanční prostředí

Festival sběratelského designu Křehký Mikulov se na mikulovském zámku konal již poosmé a jeho téma znělo Aristokracie porcelánu. Letos poprvé festival doprovodilo divadelní představení, které si v atmosféře nádherného jarního večera v zámeckém parku užili diváci i herci. (foto Milan Karásek)

Mikulova a zdejší židovské obce. Instalace seznamuje i s dalšími představiteli židovské vzdělanosti v období středověku, renesance, baroka a věnuje se židovskému osvícenství. Přísálí synagogy nabízí stálou výstavu věnovanou historii a památkám židovské obce v Mikulově, někdejší zimní modlitebna je využívána pro sezonní výstavy.

● Archeopark Pavlov

Archeologický park v Pavlově, projekt podpořený Regionálním operačním programem a Jihomoravským krajem, unikátním způsobem zpřístupňuje lokalitu patřící mezi národní kulturní památky. Zdejší komplex sídlišť z období paleolitu – doby lovců mamutů – poskytl za dlouhá desetiletí výzkumů obrovské množství kamenných i kostěných nástrojů, uměleckých předmětů a také kosterních ostatků člověka současného typu. Díky těmto nálezům patří i v celosvětovém měřítku mezi přední archeologické lokality.

Atraktivním způsobem pojatá expozice, kombinující klasickou muzejní prezentaci i současné audiovizuální technologie, zpřístupňuje veřejnosti to nejdůležitější, co vědecké výzkumy přinesly. Představena je jednak historie výzkumů, především však je zde zachycen samotný materiální a duchovní svět tehdejších lidí, a to tématy jako lov, každodenní život na sídlišti, umění a rituály, pohřbívání a magie. Kromě movitých archeologických nálezů (kamenné a kostěné nástroje, umělecké předměty) jsou nabídnuty i nemovité objekty (rekonstrukce hrobového celku, skládka mamutích kostí „in situ“ – na svém původním místě). Prostřednictvím „chytrého mobilu“ se v archeoparku může návštěvník připojit do virtuálního katalogu a získávat další informace.

Archeopark Pavlov, otevřený v roce 2016, vznikl ve spolupráci Archeologického ústavu AV ČR Brno a Regionálního muzea v Mikulově podle projektu architektů Radka Květa a Pavla Pijáčka. Budova archeoparku, zapuštěná čtyři metry pod zemí v místech, které vydalo jedny z nejceněnějších paleolitických nálezů na světě, se stala *Stavbou roku 2016*. Ocenění mu udělila odborná porota *Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství* za „vytvoření ojedinělého prostoru muzea se zřetelem k využití a zpracování železobetonu“. V roce 2017 získal archeopark *Českou cenu za architekturu*. Hlavní cenu si podle mezinárodní poroty zasloužil mimo jiné za nápadité umístění historického muzea v lokalitě významného archeologického naleziště. Kromě Hlavní ceny získala stavba v této soutěži také *Mimořádnou cenu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR* za kvalitní dílo moderní architektury citlivě vsazené do krajinného rázu. Archeopark byl oceněn také jako *Stavba Jihomoravského kraje 2016*. Originální stavba sklídila na poli architektury významné úspěchy také v zahraničí – prestižní ocenění *Iconic Awards 2017* v kategorii Best of the Best v německém Mnichově a nejvyšší ohodnocení v mezinárodní soutěži *CEMEX Building Award*.

Archeopark si ovšem vysloužil uznání také za zhodnocení myšlenky, pro niž byl zbudován – expozice přibližující v celoevropském měřítku jeden z nejvýznamnějších sídelních areálů, jaké moderní *Homo sapiens* v období před 30 000 lety v Evropě vytvořil, získala v Národní soutěži muzeí *Gloria musealis* za Počin roku 2016 druhé místo.

● Dolní Věstonice – expozice Život pod Pálavou

Výstava *Život pod Pálavou*, instalovaná v Dolních Věstonicích roce 2016, vedle archeologického tématu prezentuje také soužití a střetávání člověka s přírodou ve zdejší krajině, a to na pozadí událostí, jež se tu odehrály v průběhu 20. století. Archeologická část expozice představuje veřejnosti pozůstatky osídlení Pavlovských vrchů a okolí ze dvou období – z času takzvaných lovců mamutů je v expozici soustředěna pozornost na Věstonickou venuši, druhým prezentovaným obdobím je mladší doba bronzová, jejíž stopy jsou na největších Pavlovských kopcích i v jejich okolí stále výrazné.

Druhá část expozice přibližuje proměny podpálavské krajiny v průběhu uplynulého století po vybudování Novomlýnských nádrží, jež zcela změnily ráz zdejší krajiny a významně ovlivnily přírodní poměry v celé oblasti. Výstava představuje faunu a floru lužní krajiny před vybudováním zdrží a popisuje stav přírody změněné vodním dílem.

Druhou rozmanitost bohaté avifauny Novomlýnských nádrží prezentuje dioráma doplněné botanickými ukázkami. Předměty z domácností obce Mušov, kterou vody nádrží pohltily koncem sedmdesátých let, připomínají také, jak vodní dílo zasáhlo i do života lidí.

● Diváky – Památník bratří Mrštíků

V roce 2018 byl památník uzavřen a probíhaly zde stavební úpravy a příprava nové expozice, která bude otevřena v roce 2020.

Výstavy

● Sezonní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově

Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje

24. března – 25. listopadu 2018 (výstava byla zahájena roku 2011)

Výstava k 380. výročí založení piaristického gymnázia v Mikulově, umístěná v prostorách zámecké knihovny, je postavená především na renesančních a barokních vědeckých přístrojích matematického kabinetu gymnázia, používaných v astronomii, geografii a fyzice, jejichž ucelená kolekce je jedinečná způsobem vzniku, motivovaným potřebami školní výuky.

Lichtenštejnové na Mikulovsku ve 13.–16. století

24. března – 25. listopadu 2018 (výstava byla zahájena roku 2014)

Dlouhodobá výstava, instalovaná v britové věži původního hradu, se věnuje období středověku, kdy město Mikulov a zdejší hrad vlastnil rod Liechtensteinů, který jej získal v roce 1249. Výstava představuje členy rodu a dokládá vliv jednotlivých vlastníků panství na vývoj města. Věnuje se také pohnutému osudu Perchty z Rožmberka, manželky Jana V. z Liechtensteina, známé z pověstí o bílé paní. Zmiňuje též novokřtence, kteří byli důležitou součástí historie Mikulova.

Jaroslav Guth: Tajemné kameny

24. března – 10. června 2018 (synagoga)

Fotograf Jaroslav Guth spolupracuje s předními kunshistoriky a fotografuje sbírky v muzeích a památkových objektech. Jeho výstava *Tajemné kameny* ve fotografiích představila nejzajímavější náhrobní kameny ze židovských hřbitovů Čech, Moravy a Slezska a návštěvníkům zprostředkovala i ojedinělou atmosféru těchto míst.

Archeopark očima návštěvníků

24. března – 15. července 2018 (Archeopark Pavlov)

Fotografická výstava, vytvořená především ze zajímavých snímků návštěvníků archeoparku a fotografií odborných pracovníků, kterými dokumentovali dění na svém pracovišti, zachytila originálním způsobem uplynulou sezonu v Archeoparku Pavlov. Kromě žánrových záběrů celého areálu tu byly fotografie ze všech doprovodných akcí (workshopy pravěkých technologií, Mezinárodní den archeologie etc.) a z edukačních programů pro školy.

Škrdlovické sklo

5. dubna – 25. listopadu 2018

Sklářská huť Škrdlovice, založená před druhou světovou válkou Emanuelem Beránkem, se významně zapsala do historie českého sklářství a stala se synonymem kvalitní a originální výroby uměleckého a užitkového hutního skla. Speciální technologie, vyžadující trvalou spolupráci výtvarníka a sklářského mistra, dala vzniknout unikátním uměleckým předmětům, pod nimiž byli podepsáni respektovaní výtvarníci – František Vízner, Jiřina Žertová, Milena Velísková, Jaroslav Svoboda, Petr Hora, Pavel Hlava a mnoho dalších. Deset let po zrušení této sklárny vystavilo mikulovské muzeum jejich díla v působivé instalaci ve

Muzejní noc se neobejde bez pohádky – pražské studio Damúza, již stálý host muzejních májových víkendů – v synagoze představilo dětem Pohádky z lesa. (foto Josef Šuba)

Malé bílé paní ladí formu pro nastávající velkou Muzejní noc. (foto Milan Karásek)

Do děje vstupují někdejší majitelé panství a zámku, Muzejní noc 2018 přivedla rodinu knížete Josefa Františka z Dietrichsteina. (foto Milan Karásek)

Dragouni a četníci o Muzejní noci byli živou připomínkou 100. výročí vzniku republiky. (foto Milan Karásek)

svých zámeckých sálech. Umělecké předměty i užitkové sklo pocházelo ze soukromé sbírky prof. Ing. arch. Zdeňka Alexy, majícího vazbu na Mikulov. Výstavu, která vzbudila velkou pozornost, navštívilo mnoho někdejších zaměstnanců škrdlovické sklárny. K výstavě byl vydán výběrový katalog.

Mikulovsko 1918–1938

26. dubna – 25. listopadu 2018

Výstava *Mikulovsko 1918–1938* mapovala události období první republiky v městě Mikulově a okolních obcích. V úvodní části představila zdejší kraj v čase první světové války a popsala bouřlivé události, které na Mikulovsku provázely vznik samostatného československého státu. Dvacátá a třicátá léta, jež byla ve městě a jeho okolí obdobím prosperity, prezentovala instalace prostřednictvím vzkvétajících vinařských firem a rozvíjejících se průmyslových podniků; sbírkové předměty i písemnosti dokumentovaly tehdejší bohatý kulturní a společenský život města i všední dny mikulovské prvorepublikové domácnosti. Poslední „osmičkový“ rok – rok 1938 – spolu s koncem první republiky symbolicky uzavřel i výstavu, v jejímž závěru bylo připomenuto připojení Mikulova k německé Říši a události předcházející vypuknutí druhé světové války.

Při vernisáži výstavy, která proběhla za účasti hejtmana Jihomoravského kraje JUDr. Bohumila Šimka, byly vysazeny dvě pamětní lípy, *Lípy republiky*, v rámci oslav 100. výročí od vzniku Československé republiky – jednu vysadil starosta města Rostislav Košťál pod hradbami na Zámecké ulici a druhou hejtman na druhém zámeckém nádvoří.

Křehký Mikulov – festival art designu (8. ročník)

25. května – 10. června 2018

Festival současného art designu *Křehký Mikulov*, jehož osmý ročník se na mikulovském zámku konal, byl opět místem prezentace aktuální české a zahraniční umělecké scény, předních galerií a designérů, místem setkání umělců i sběratelů umění a všech, které moderní umění oslovuje a kteří již každoročně přijíždějí na mikulovský zámek zhlédnout premiéry unikátních designových objektů a instalací. Festival sběratelského designu – pořádaný Regionálním muzeem v Mikulově a pražskou galerií Křehký, za podpory Jihomoravského kraje – se v roce 2018 konal namísto obvyklého jednoho víkendu celé dva týdny, a to především zásluhou nadace Blíž k sobě (podpora projektů, organizací či aktivit jednotlivců, které zvyšují kvalitu života ve společnosti a stmelují ji). Sběratelé a zájemci o moderní design se na mikulovském zámku sešli o víkendu 25.–27. května, široká veřejnost pak měla možnost zhlédnout festivalové výstavy až do 10. června. Designéři v nich již tradičně konfrontovali svá díla s historickými artefakty muzejních expozic v zámeckých sálech, knihovně či v Udírenské věži, kam své umělecké instalace rozprostřeli. Protože pořadatelé neustále hledají cesty, jak zatraktivnit festival pro návštěvníky i vystavující, přidali k výstavním prostorům tentokrát i Dietrichsteinskou hrobku, jež propůjčila vystavovaným objektům zcela nový rozměr.

Téma festivalu znělo *Aristokracie porcelánu*, což byl i název hlavní výstavy tohoto uměleckého projektu; designéři zde prezentovali nejrůznější techniky a způsoby zpracování porcelánu, a představili tak možnosti ušlechtilého materiálu, který sami kurátoři výstavy zde nazvali aristokratickým. Jeho propojení se vznešeností zámeckých prostor tak bylo víc než působivé. Designové objekty, unikátní vázy, misky, svítidla, umělecké projekty i spotřební předměty v malých sběratelských sériích nemohly najít lepší platformu ke svému představení.

A protože ústředním motivem festivalu je především zážitek, bývá vedle výběru vystavujících i samotných designových objektů věnována velká péče i výběru prostředí, gastronomickému zabezpečení festivalu a doprovodnému programu. V jeho rámci se v tomto ročníku poprvé s designem propojilo také živé umění v podobě divadelní hry. Na festivalu *Křehký Mikulov* 2018 bylo uvedeno divadelní představení *Tři verze života*

slavné francouzské autorky Yasmíny Rezy – na pódiu v zámeckém parku je odehráli David Prachař, Linda Rybová, Jana Jančková ml. a Igor Chmela. Festival oživil již tradiční festivalový brunch a společný výstup na Svatý kopeček s poetikou západu slunce i východu měsíce.

Setkání tvůrců i obdivovatelů křehké porcelánové krásy na mikulovském zámku se opět stalo součástí neaktuálnějšího dění v současném designu v středoevropském prostoru.

Aristokracie porcelánu – výstava art designu *Křehký Mikulov*

25. května – 10. června 2018

Vrcholem festivalu *Křehký Mikulov* jsou prezentace jednotlivých designérů. Kurátorská výstava osmého ročníku festivalu akcentovala hledání souvislostí v práci tvůrců ze státních celků vzniklých po rozpadu Rakouska-Uherska – představila práce umělců z Česka, Rakouska, Slovenska a Maďarska. Zadání návrhů uměleckých děl bylo zaměřeno na historické souvislosti a hledání národní identity, byly však představeny také výsledky mezinárodní spolupráce jednotlivých tvůrců.

Hlavní tematickou výstavu sběratelského festivalu *Aristokracie porcelánu* připravili kurátoři Jana Zielinski a Jiří Macek. V prostorách zámku v ní představili své novinky renomovaní čeští i zahraniční designéři – například Milan Pekař, Daniel Piršč, vídeňské design-studio Lucy D. či maďarské studio Etelky Meixner, která stála dlouhou dobu v čele kreativního týmu slavné maďarské porcelánky Herend. Kromě etablovaných výtvarníků dostala prostor také nejmladší generace – Helena Patelisová, Martina Žilová, Lucie Vostálová, Lucie Fleková, Veronika Hankeová, Karin Marusinská, Roman Šedina, Anna Štěpánková, Tereza Rosalie Kladošová, Eva Pelechová a slovenské studio Ľubomíra Ontkónce. Doprovodnou výstavu, též věnovanou porcelánu, nachystalo studio Hidden Factory a Jiří Thýn. Jeho fotografie představily vzestup a pád slakovské porcelánky, Gabriel Vach z Hidden Factory vystavil archiv porcelánky, který doslova vyhrabal z popelnice, stejně jako vzory a matice, jež sám dále používá ve vlastní tvorbě. Třetí výstavou byly *Trofeje* od autora Štěpána Růžičky, umístěné v zámeckém Nástupním sále.

Václav Sigurson Kostohryz: Vzdálenosti – Distance / Lidé podle Sigursona 2018

14. června – 30. září 2018 (synagoga)

Václav Kostohryz na výstavě představil bronzové plastiky lidských figur – Sigursonů. Postavy v intimních emočních situacích ve světě plném nedorozumění, samoty a bolesti samy vzbuzují emoce a uvědomění si vlastních pocitů – především výsměchu soudobému chování lidí. Název výstavy *Vzdálenosti* odvodil autor podle islandského příběhu, v němž se vzdálenost udává počtem trollů a elfů, které putující z místa A do místa B cestou potká. Trollové a elfové se stali Sigursony, jež autor na své cestě potkal a uvědomil si, že mají své příběhy a svá poslání. Návštěvníkům výstavy pak sdělují, jak se vzdálenosti mezi námi prodlužují a že v současném spěchu mnoho Sigursonů bez povšimnutí míjíme.

1888: O počátcích archeologického výstavnictví na Moravě

21. července – 14. října 2018 (Archeopark Pavlov)

Výstava umožnila nahlédnout do „rané doby muzejní“ a ukázala, jak vypadala prezentace archeologických nálezů na konci 19. století. Ta je spojena zejména s osobností Karla Jaromíra Bukovanského (1844–1932), českého učitele, spisovatele, sběratele, vlastivědného pracovníka a zakladatele Ostravského muzea, spjatého také s Kloboučkem. K. J. Bukovanský stál u počátků archeologického výstavnictví na Moravě a v roce 1888 uspořádal v Ostravě archeologickou výstavu. Archeopark Pavlov představil svým návštěvníkům její tehdejší podobu i s autentickými exponáty a instalaci doplnil písemnostmi dokumentujícími práci na realizaci výstavy. „Výstava výstav“ vznikla ve spolupráci s Archivem města Ostravy, Moravskou zemskou knihovnou, Ostravským muzeem, Státním okresním archivem Břeclav se sídlem v Mikulově a Vlastivědným muzeem v Olomouci.

Mikulovské výtvarné sympozium – Dílna '18

sympozium – 25. ročník: 14. července – 11. srpna 2018

výstava – 11. srpna – 28. října 2018

Mikulovské výtvarné sympozium Dílna slavilo v roce 2018 čtvrt století své existence. Po kamenosochařském sympoziu v Hořicích je druhým nejdéle fungujícím uměleckým sympoziem u nás. Každý z ročníků byl jedinečný – ať osobnostmi výtvarníků, které v průběhu čtyř prázdninových týdnů každoročně Dílna hostila, či díly, jež v prostorách mikulovského zámku vznikala a stala se součástí umělecké sbírky města. Co do počtu zastoupených děl vlastní město Mikulov dnes již pravděpodobně největší sbírku současného umění v republice, která není v soukromých rukou. Význam sbírky však spočívá nejen v jejím rozsahu, ale také v tom, že jsou v ní zastoupeni téměř všichni autoři z nejdůležitějších výtvarných skupin, jako jsou Tvrdohlaví, Pondělí či Obr. Jedinečná sbírka Mikulovského výtvarného sympozia prezentuje umělecké směry a typy výtvarné produkce v České republice za posledních více než dvacet let, díla z ní jsou zapůjčována do významných našich i zahraničních výstavních síní.

Pofadatelem 25. ročníku Dílny byly stejně jako v předchozích letech město Mikulov a Regionální muzeum v Mikulově, finančně ji podpořily Jihomoravský kraj, Ministerstvo kultury ČR a Česko-německý fond budoucnosti.

Jubilejní ročník se vyznačoval návratem k základním médiím výtvarného umění – malbě, fotografii a objektu. V každém z těchto oborů našli pořadatelé renomovaného českého umělce, jemuž dali za úkol vybrat si k sobě vhodného zahraničního partnera. Tuto sestavu pak doplnili studenti umění, teoretici umění a další hosté. Z tuzemských umělců na sympozium zavítal sochař, šperkař a designér Pavel Opočenský, fotograf Tono Stano a malíř Jakub Špaňhel. Ze zahraničí do Mikulova přijeli Martin Gerboc ze Slovenska, německý sochař s českými kořeny Werner Mally a výtvarník Duncan Higgins z Velké Británie. Do uměleckého týmu pak přibyla studentka Tea Dohnalová v roli technické asistentky, která taktéž vytvořila vlastní dílo, a teoretička umění Noemi Smolik. Posledním členem skupiny se stala spisovatelka a hudebnice Eva Turnová – někdejší členka Plastic People of The Universe. Kurátorem 25. ročníku Dílny byl jeden ze zakladatelů MVS mikulovský rodák Libor Lípa.

Jubilejní sympozium ukončila vernisáž výstavy všech uměleckých děl tohoto léta v Dílně vytvořených. Fotograf Tono Stano překvapil souborem instalací z nejrůznějších kovových předmětů – kdysi v Mikulově ztracených a jím pak v zemi nalezených. Další instalaci (Mikulovem inspirovanou) – „Rorýse“ – představil Werner Mally. Pavel Opočenský vytvořil z mráкотínské žuly lavici pro zámecký park, nazvanou „Viklan – memento mori“. S pískem a kamenem pracovala Tea Dohnalová, která dala ve svém mikulovském ateliéru vzniknout menhirům. Další umělci – Jakub Špaňhel, Martin Gerboc, Libor Lípa, Duncan Higgins i Tereza Píršcová Brichtová (host sympozia) obohatili sympozium obrazy.

Dílnu v jejím průběhu nově doplnily takzvané minivýstavy, jež prezentovaly známá a významná díla jako solitérní kusy, které byly rozmístěny na nejrůznějších místech ve městě. Jedním z nich byl Viselec, socha Davida Černého, visící za ruku nad Náměstím, dalším byl Opilý anděl Stefana Milkova v zámeckém interiéru a „Restlicht“, dílo, jež jeho autor Werner Mally vytvořil pro Českou republiku u příležitosti významných milníků jejich dějin; v Mikulově bylo vystaveno vůbec poprvé v rámci republiky. Součástí doprovodného programu Dílny bylo autorské čtení Evy Turnové, k němuž hrála její kapela Eternity, Den otevřených ateliérů a pro malé návštěvníky odpolední malování s dětmi. Pro Dílnu přijel zahrát soubor Spitfire Company divadelní představení Antiwords, pohybové divadlo na motivy Havlovy Audience, a proběhlo Hudební sympozium, tradiční akce pod vedením Petra Kokavce. Slavnostní večer s vernisáží Dílny dne 11. srpna doprovodila mikulovská skupina MECH a roztančila slavná Laura a její tygři.

Po-Lin: Židé v republice mnoha národů

29. září – 25. listopadu 2018 (synagoga)

Panelová výstava připravená za spolupráce Polského institutu v Praze a Muzea dějin polských Židů POLIN ve Varšavě. Výstava mapovala osudy židovské komunity na území

polsko-litevského státu, který se v 16.–18. století stal díky příznivým společensko-politickým podmínkám světovým centrem židovské vzdělanosti a kultury. Seznámila návštěvníky nejen s tamějšími významnými osobnostmi a každodenním životem židovské obce, ale i s narůstajícími konflikty uvnitř multietnické a mnohonárodnostní společnosti.

O Muzejní noci se vždy tančí... (foto Milan Karásek)

Petrkovická venuše

20.–28. října 2018 (Archeopark Pavlov)

Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR Brno, v.v.i., realizovalo Regionální muzeum v Mikulově malou výstavu věnovanou jedné z venuší nalezené na území České republiky. Petřkovická venuše, zvaná též Landecká, je paleolitická kamenná plastika odhadovaného stáří 23 000 let, kterou v roce 1953 objevil Bohuslav Klíma na ostravském vrchu Landek. Při příležitosti Mezinárodního dne archeologie byla v Archeoparku Pavlov po dobu pěti dní vystavena tato zhruba 4,5 cm velká soška vyřezaná z krevele, zachycující štíhlou mladou ženu. Vzbudila nemalou pozornost veřejnosti, podobně jako v uplynulém roce vystavená Venuše z Pavlova; na vzácný originální artefakt se přišlo podívat přibližně 2 500 návštěvníků.

● Výstavy uspořádané Regionálním muzeem v Mikulově pro jiné organizace a výstavy putovní

Od svaté chýše loretánské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů

Dlouhodobá výstava realizovaná Regionálním muzeem v Mikulově pro Mikulovskou rozvojovou, s. r. o., v roce 2014. Výstava, instalovaná v Dietrichsteinské hrobce, je věnovaná historii loretánského kostela sv. Anny v Mikulově.

Putovní výstavy

Jedná se o výstavy s židovskou tematikou, které byly realizovány muzeem za spoluúčasti Nadačního fondu obětím holocaustu v minulých letech. V současné době je Regionální muzeum v Mikulově nabízí bezplatně k využití muzeím i jiným organizacím.

Hieronymus Lorm – muž, jenž otevřel hluchoslepým svět

Výstava, realizovaná v roce 2011, byla připomínkou 190. výročí narození Hieronyma Lorma, mikulovského rodáka, jenž sám hluchý a slepý umožnil jako tvůrce dotykové abecedy hluchoslepým vnímat svět. Výstava byla v roce 2018 zapůjčena do Technického muzea v Brně (27. 2. – 10. 6. 2018).

Výpůjčky pro expozice a výstavy

Pro potřeby zachování stávajících expozic má Regionální muzeum uzavřeny smlouvy o dlouhodobých výpůjčkách sbírkových předmětů. V roce 2018 muzeum realizovalo deset nových výpůjček, obnoveny či prodlouženy byly některé předcházející smlouvy o výpůjčce.

Dlouholeté výpůjčky pro expozice a dlouhodobé výstavy

- Expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Městského muzea v Kloboukách u Brna – 35 sbírkových předmětů (obrázky na skle, obraz, fotografie, hračky, kraslice, kuchyňské nádoby, nábytek, oděvy)
- Expozice *Od gotiky po empír*: z Moravské galerie v Brně – 224 sbírkových předmětů jako ukázek užitého umění
- Expozice *Galerie Dietrichsteinů*: z Moravské galerie v Brně – stolek a dvě židle; od Mercedes Dietrichsteinové – soubor 67 obrazů, litografií a kreseb a dva kusy nábytku; z Římskokatolické farnosti u kostela sv. Václava v Mikulově – obraz *Ukřižování* z kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku v Mikulově
- Expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*: z Moravského zemského muzea Brno – kopie železného meče, bronzová pánev, fragmenty bronzového žlábkového vědra, pět fragmentů bronzové nádoby, rekonstrukce picího rohu, dva fragmenty cihel, osm

fragmentů omítek, fragment podlahy, nádoba (*Faltenbecher*), bronzová spona a železná kolínkovitá spona; z Archeologického ústavu AV ČR Brno – 704 ks archeologických nálezu z výzkumů AÚ AV ČR Brno

- Expozice *Vino napříč stoletími*: z Národního muzea – dva paleontologické otisky révy vinné *Vitis teutonica*
- Dlouhodobá výstava *Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje*: z Biskupství brněnského – relikvíář sv. Josefa Kalasanského, jeho portrét a dva liturgické texty
- *Archeopark Pavlov*: z Archeologického ústavu AV ČR Brno – soubor předmětů z oblasti Dolních Věstonic, Pavlova a okolí i z některých oblastí Evropy (kopie paleolitického umění a nástrojů – kostěné a hliněné artefakty, dvě archiválie z počátku výzkumů v Dolních Věstonicích, odlitky lidských mozkoven a kopie lebek hominidů, z originálních artefaktů štípaná industrie a ostatní kamenná industrie a kostěné šperky); z Národního muzea v Praze – odlitek lebky Cromagnonce
- Expozice *Zámecká knihovna*: z Národního muzea v Praze – knihy uložené v mikulovské zámecké knihovně (1 690 signatur zámecké knihovny Jaroslaviče, 1 204 signatur zámecké knihovny Moravské Budějovice a 941 signatur zámecké knihovny Plaveč)
- Do zámeckých prostor mimo návštěvnické okruhy: od Davida Kollera z Mikulova – nábytek (prosklená vitrína, dva příborníky, jídelní stůl, šest židlí a dvě křesla)

Dlouhodobé výpůjčky za účelem úschovy

- Město Mikulov – Mikulovské výtvarné sympozium Dílna: v zámeckých depozitářích je uložen soubor výtvarných děl realizovaných v rámci každoročních výtvarných sympozií.
- Galerie výtvarného umění v Hodoníně má v depozitáři v mikulovském muzeu dlouhodobě uložen velkoformátový obraz (*František Jiroudek – Proti válce*) a toto uskladnění je vedeno jako výpůjčka.
- Jan Holec z Mikulova dlouhodobě uložil do muzejního depozitáře (lapidária) hraniční sloupek s dietrichsteinským erbem.

Nové výpůjčky pro expozice a dlouhodobé výstavy

- Nově připravovaná expozice *Památníku bratří Mrštíků v Divákách*: z Galerie výtvarného umění v Hodoníně – sedm sbírkových předmětů (lidový nábytek – dvě malované truhly, rohová lavice, torzo stolu bez stolové desky, rohová skříňka zvaná koutnice, postel s nebesy a malovaná lůžka)
- Do zámeckých prostor mimo návštěvnické okruhy: z města Mikulova – pamětní deska Rudolfa Gajdoše, umístěná původně na jeho domě v Mikulově v Koněvově ulici 788/40

Nové výpůjčky pro sezonní výstavy

- Výstava *Mikulovsko 1918–1938*: z Muzea Komenského v Přerově – vybavení školní třídy z období první republiky (školní nábytek a zařízení, učební pomůcky, učebnice – celkem 23 sbírkových předmětů); ze Státního okresního archivu Břeclav se sídlem v Mikulově – tři školní kroniky, jedna obecní kronika a kniha návštěv města Mikulova (období první republiky); od paní Marie Létalové (Týnec) – uniforma finanční strážce; od sběratele Jana Strouhala (Klentnice) – katalog mikulovské firmy Rochleder; od sběratele Karla Trávníka (Mikulov) – pět kusů skleněných lahví „Nikolsburg“
- Výstava *Petřkovická venuše*: z Archeologického ústavu AV ČR Brno – plastika ženské postavy z hematitu, tzv. Petřkovická venuše
- Výstava *1888: O počátcích archeologického výstavnictví na Moravě*: z Vlastivědného muzea v Olomouci – deset etnografických sbírkových předmětů (plátěné oplečí, plátěná šatka, bílý kapesník, plátěný kapesník, torzo výšivky, ženská kordulka, tři paličkované krajky k obojku, bavlněný šátek); z Ostravského muzea – 56 archeologických sbírkových předmětů (kosti, sekeromlat, osm bronzových nánožníků, štípaná industrie, dvě sekery, struska, čtyři železné objímky, skoba, zlomek kachle a hrot železné střely)

Tiskařský mistr ze studia Bez kliky přesvědčil své posluchače o tom, jak velkého řemeslného umění je zapotřebí k zhotovení jedné jediné knihy... (foto Milan Karásek)

... a kolik příběhů je pak s každou knihou spojeno! Knihy i jejich příběhy střeží správce zámecké knihovny; na upomínku na Muzejní noc si od něj každý rád vzal odznak připomínající, jaký poklad zdejší bibliotéka ukrývá. (foto Milan Karásek)

Z Muzejní noci se před půlnocí neodchází. Proč také, když nádvoří rozeznívá taneční hudba třicátých let, rock and roll, funky i pop v podání Red Socks Orchestra. (foto Milan Karásek)

Archeostezka

V roce 2018 bylo obnoveno pět panelů naučné stezky, jež bude provázet návštěvníky světově známým sídelním areálem Dolní Věstonice – Pavlov. Texty i obrazový doprovod informují o současných poznatcích získaných během systematických a záchranných výzkumů za posledních téměř sto let. Zdůrazňují význam tohoto areálu v procesu šíření anatomicky moderního člověka (*Homo sapiens*) do Evropy, podávají přehled o jednotlivých nalezištích pod Pálavou, sledují vývoj zdejší krajiny v době ledové a zabývají se problematikou každodenního života lovců mamutů. Archeostezka bude doplněním expozice archeoparku a umožní návštěvníkům vytvořit si konkrétnější představu života člověka v daném prostředí v období paleolitu.

Na realizaci panelů se podíleli prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc. (texty), akad. malíř Pavel Dvorský (ilustrace), Ing. MgA. Martin Frouz (fotografie), Ing. Stanislava Vrbková (redakční zpracování), Zdeněk Halla (grafika). Panely budou instalovány do terénu v roce 2019.

INTERPRETACE

Muzejní programy

● Májový víkend a muzejní noc na zámku

18.–20. května 2018

Muzejní noc je pro pracovníky muzea nejvýznamnější akcí určenou veřejnosti, v níž mají možnost představit své expozice a výstavy atraktivně a netradičně, za podpory doprovodných kulturních programů a dalších příjemných zážitků, ať hudebních či gastronomických, v atmosféře přátelských setkávání. A že nás všechny stále toto setkávání těší, dokazuje fakt, že nočních návštěvníků neubývá. Letos již počtrnácté zaplnilo zámecké

sály na 1 500 pozorných diváků a posluchačů, na které čekal stejně jako v předchozích letech další ze zajímavých příběhů z kroniky rodu Dietrichsteinů, odehrávající se tentokrát v druhé půli 19. století. A k připomenutí stého výročí vzniku republiky střežilo areál prvorepublikové četnictvo a dragounský oddíl.

Než se však otevřely zámecké brány nočním hostům, odehrálo se již první představení májového víkendu, jehož je Muzejní noc součástí, v pátek v podvečer v mikulovské synagoze. Sem přivedly *Pohádky z lesa* pražského studia *Damůza* dětské publikum a po pohádce zde byla veřejnosti představena nová muzejní publikace – *Židé v Mikulově* (druhé, doplněné vydání). V zámecké zahradě i na nádvořích se po celou Muzejní noc potkávali návštěvníci s důstojně vyhlížejícími četníky sloužícími v nové republice v letech 1918–1938 a v parku pak přihlíželi vojenskému výcviku dragounů na koních. Uniformy, koně a jezdecké umění přilákalo mnoho diváků. Jejich obdiv za své profesionální výkony v stejnokrojích příslušníků čs. armády sklízeli členové divadelní a kaskadérské společnosti *Štvanci*. Že válečnictví jakéhokoliv období lidských dějin vždy přitahuje pozornost, dokazuje i stálice mikulovských muzejních nocí – skupina historického šermu *Marcomania*. Její členové předváděli válečné umění římských legií, které se ve zdejším kraji na počátku nového věku utkávaly s germánskými kmeny.

V muzejních sálech se návštěvníci znovu setkali s historií let 1918–1938, a to prostřednictvím výstavy *Mikulovsko 1918–1938*, která, jak název napovídá, mapovala období první republiky ve zdejším regionu. Výstavní perlou sezony, a to tentokráte skleněnou, jež oprávněně zaujala hosty Muzejní noci, byla výstava *Škrdlovické sklo*. V efektně provedené instalaci připomněla bohužel již zaniklou sklárnu v malé obci poblíž Žďáru nad Sázavou, jež se významně zapsala do historie českého sklářství a stala se synonymem kvalitní a originální výroby uměleckého a užitkového hutního skla.

Tématem večera, kterým ožívaly zámecké sály v postavách někdejších majitelů panství, byla skutečná historická událost z roku 1861 – neobvyklé dědické řízení po smrti knížete Josefa Františka, posledního z rodiny Dietrichsteinů na mikulovském panství. Kníže, jenž měl čtyři dcery, avšak žádného mužského potomka, získal od císaře souhlas k rozdělení obrovského dietrichsteinského majetku na čtyři díly, o něž dědičky losovaly. Nejdůležitější část, mikulovské panství spolu s knížecím titulem, získala druhorozená Alexandrina, která svůj díl pak velmi energicky spravovala. Kníže Josef František s kněžnou, jejich dcera Alexandrina s manželem Alexandrem Mensdorff-Pouillym a další jejich dcery předvedli v Nástupním sále i dobový tanec a provázeli pak návštěvníky Muzejní noci zámeckými síněmi. Dobové kostýmy muzeu opět zapůjčily barrandovské filmové ateliéry.

Další historické kostýmy, patřící nejrozumnějším postavám z nejrozumnějších dob a příběhů, byly ve fotokoutku brněnské firmy *Foto Jursa* příjemným zpestřením večera nejen pro děti; zájemci si tu mohli nechat zhotovit portrétní studiovou fotografii. Výtvarná a divadelní skupina *Bez kliky* přivezla na zámek *C. a K. polní pražírnu a kafírnu* a při odborném výkladu o kávovém zrně, jeho pražení a pravidlech vaření kávy nabízela návštěvníkům skvělou čerstvě upraženou kávu. Kromě aromatické vůně kávy se zámeckými sály nesla také vůně tiskařské černi, patřící k dalšímu programu studia *Bez kliky*, věnovanému starým bratrským tiskárnám. Na dřevěném tiskařském lisu se opravdu tisklo a bratrský mistr vyprávěl o důstojném řemesle a konkrétní práci tehdejších tiskařů.

Hudebním doprovodem večera byl na hlavní scéně jazzpopový *Red Socks Orchestra* a v Trúnním sále rozezpívala návštěvníky muzea cimbálová muzika *Klaret*. O víno pro Muzejní noc se postarala tři malá rodinná vinařství z Mikulova – *Mikulovští vinaři*. Přípitkem jejich vínem se také již tradičně u obřího sudu Muzejní noc ukončila.

Májový muzejní víkend pak pokračoval v sobotu v Dolních Věstonicích – pro děti zde olomoucké divadlo *Tramtarie* zahrálo v moderním loutkovém provedení pohádku *Princ Bajaja*. V archeoparku v Pavlově se sobotní program držel svého paleolitického tématu – pro mladší návštěvníky byl určen dobrodružný edukační program *Zažij noční lov*, pro ty starší přednášela o období lovců mamutů Mgr. Sandra Sázelová, Ph.D. Pro všechny pak do pozdních nočních hodin hrála olomoucká kapela *Fantajm*. V neděli se ještě jednou

Muzejní noc v Archeoparku Pavlov s muzejním botanikem a lovci mamutů (foto Alena Štefková)

divadlo *Tramtarie* představilo dětem pohádkou *Bajaja*, tentokrát v Nástupním sále mikulovského zámku.

Májového víkendu s Muzejní nocí se účastnilo v roce 2018 cca 2 500 lidí, z nichž zhruba jeden tisíc tvořili návštěvníci archeoparku. Muzejní noc na zámku opět doplňovala programovou nabídku souběžně probíhajících *Slavností města Mikulova*. Toto již osvědčené spojení obou akcí přivádí do muzea nejen místní obyvatele, ale také stále více turistů přijíždějících do města.

● Muzeum a škola pod zámeckou střechou

Od roku 2008 realizuje Regionální muzeum v Mikulově projekt *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*, jehož cílem je netradiční formou přiblížit kulturu a historii regionu žákům základních škol z Mikulova a blízkého okolí.

Zámek

Výukové programy pro školy a mateřské školy: Žákům druhého stupně základních škol a nižším ročníkům gymnázií nabízí muzeum zavedené edukační programy. Jejich nabídka se v roce 2018 rozšířila, což se odrazilo i na zvýšeném počtu skupin, které muzeum navštívily.

Výukový program pod názvem *Partnerství, nebo boj* v expozici Římané a Germáni v kraji pod Pálavou, kombinující práci s pracovním sešitem a diskuzi mezi lektorem a žáky, v roce 2018 absolvovalo 221 dětí. Nově do této expozice muzeum pozvalo také žáky prvního stupně – program *Staň se Římanem* navštívilo 162 dětí z Mikulova a dalších obcí břeclavského okresu. Žáci zde mají získat základní přehled o době římské na území českého státu, období charakteristickém konflikty a vzájemným ovlivňováním mezi germánskými kmeny na území Germánie a Římany na území římského impéria. Ve zdejší kraji, kde se obě kultury potkávaly a kde se v lokalitě Hradisko u Mušova nacházel vojenský tábor části X. římské legie, zůstalo mnoho hmotných dokladů jejich pobytu, s nimiž se děti seznamují prostřednictvím vystavených artefaktů v expozici a nad nimiž řeší otázky týkající se života v římském táboře, výcviku vojska, obchodu, kontaktů s Germány a řadu dalších.

V roce 2018 získalo muzeum dotaci Ministerstva kultury ČR na projekt *Oživilá galerie*. V tomto projektu vázaném na *Galerii Dietrichsteinů* – stěžejní historickou expozici muzea – vzniklo v průběhu roku deset edukačních programů pro školy. Pokrývají různá časová období (např. *Renesanční šlechtic*, *Barokní šlechtic*, *Osvícenství*), nabízejí průřezová témata (*Světlem módy*, *Životaběh*) nebo spojují návštěvu mikulovského zámku s pátrací hrou po městě (*Kudy šlo baroko*).

Významným tématem programů pro školy v roce 2018 bylo sté výročí založení Československa a jednotlivé výukové programy se realizovaly v rámci výstavy *Mikulovsko 1918–1938*. Navštívilo je téměř 500 dětí. Velký ohlas měl program pro mladší žáky s názvem *Jak se žilo prababičkám*, v němž si mimo jiné zkusili, jaké to bylo chodit do školy před sto lety. Program *Stoleté Vánoce*, uskutečněný také v kulisách této výstavy, zas připomněl místní adventní a vánoční tradice. Navštívilo jej 173 dětí z okolních mateřských škol.

Celkem se edukačních programů realizovaných pro školy v roce 2018 na zámku zúčastnilo 2 312 žáků a studentů.

Programy pro veřejnost: Pro malé návštěvníky přicházející mimo časy edukačních programů muzeum nastalo pracovní list *Mapa pokladů*, který děti vyplňovaly na základě výkladu průvodce a vlastního pozorování na hlavní prohlídkové trase. Úspěšní řešitelé získali odměnu. Pro nejmenší děti a jejich rodiče (především maminky na rodičovské dovolené) se uskutečnila v průběhu roku čtyři setkání v *Galerii Dietrichsteinů*, při nichž se hrou s loutkami, prostřednictvím písniček a vyprávění děti seznamovaly s tématy odpovídajícími jejich věku – barvy, oblečení, lidské tělo etc.

K Mezinárodnímu dni dětí muzeum připravilo prohlídku s názvem *Mapa pokladů*. Lektorka v roli Markéty z Dietrichsteina její účastníky provedla expozicemi *Od gotiky po empir* a *Galerii Dietrichsteinů* a děti na trase nacházely truhličky s úkoly odkazujícími po

na nejzajímavější exponáty zde vystavené. Splnění všech úkolů vedlo k poslední truhlíce s odměnou.

V období prázdninových měsíců muzeum nabízelo výukové programy v *Galerii Dietrichsteinů* také pro běžné návštěvníky – jednak program speciálně pro děti (*Mapa pokladů*), jednak pro rodiče s dětmi (*Šlechticem snadno a rychle*). Těchto prohlídek se zúčastnilo téměř 800 návštěvníků. Letní nabídku doplňovaly též edukační programy v expozici *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou (Staň se Římanem, Tajemství římské mince)* a ve výstavě *Mikulovsko 1918–1938 (Jak se žilo prababičkám)*. Absolvovalo je 181 návštěvníků.

Na státní svátek 28. října výstavu *Mikulovsko 1918–1938* oživil četníci, příslušník jednotky Republikanische Wehr a také prvorepublikový vinař nabízející víno a hokynářka v obchodě. K příjemnému dni, který do muzea přišlo oslavit téměř 400 lidí, přispěly i prvorepublikové dobroty – sami návštěvníci se mohli zapojit do soutěže o nejchutnější zákusek podle rodinného receptu a vyhrát knihu *Sladká první republika*. Na adventní sobotu 15. prosince řada lidí, kteří se přišli do města podívat na program *Vánoce pod radnicí*, navštívila i adventní prohlídku v muzeu a v programu *Stoleté Vánoce* si připomněla, jak se tento svátek slavil kdysi; děti si tu mohly v dílničce vyrobit vánoční ozdobu.

Synagoga

V synagoze organizovalo muzeum programy pro školy s cílem seznámit žáky a studenty všech věkových kategorií jednak s židovskou historií Mikulova, jednak se základními pojmy judaismu. Vyhledávaný byl zejména program *Příběh Abrahama Hellmanna*, posledního kantora mikulovské synagogy, jehož prostřednictvím žáci získávají podstatné informace o židovské komunitě v Mikulově a seznamují se s vybavením synagogy. Tou procházejí s pracovními listy, které se již třetí sezonu úspěšně v rámci výukových lekcí uplatňují. V roce 2018 přivedl kantor Hellman do synagogy postupně žáky z mikulovské ZŠ Valtická, žáky ze ZŠ Žďánice a studenty z Gymnázia Olomouc-Hejčín, program absolvovali také žáci ZŠ Zaječí a dvě skupiny studentů z brněnského gymnázia. V roce 2018 muzeum nabídlo školám nový edukační program *Pesach*, který připomíná jeden z nejdůležitějších a zároveň nejstarších židovských svátků, jímž si Židé připomínají vyvedení svého lidu Mojžíšem z egyptského otroctví. Program absolvovali studenti mikulovského gymnázia a žáci ZŠ Dolní Věstonice.

V rámci spolupráce s brněnskou pobočkou Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze zde opět probíhal oblíbený workshop *Badatel*, seznamující zájemce s židovskými zvyky. Účastnili se ho studenti mikulovského gymnázia. Již pravidelnými návštěvníky mikulovské synagogy jsou studenti Slezského gymnázia v Opavě, kteří zde i letos absolvovali komentovanou prohlídku. O synagogu byl zájem také ze strany studentů dějepisného semináře mikulovského gymnázia a žáků ZŠ Drnholec. Speciálním projektem, který měl v letošním roce premiéru, byl program *Synagoga na dotek*, jenž prostory židovského svatostánku přiblížil nevidomým návštěvníkům.

Programů v synagoze se v roce 2018 účastnilo 94 žáků a studentů.

Archeopark Pavlov

Archeopark Pavlov nabízel v roce 2018 školám sedm dvouhodinových edukačních programů, které mají velmi široký námetový záběr. V různých tematických blocích nacházejí děti odpovědi na otázky, čím je zdejší lokalita tak světově proslulá, čím je období paleolitu charakteristické, jací lidé tuto krajinu v dávných dobách obývali, jak žili, lovili, jaké používali a vyráběli nástroje či jaké zhotovovali šperky. Zároveň se svému věku přiměřenou formou dozvědí, jaký význam mělo a má území pod Pálavskými vrchy pro archeologický výzkum a vývoj současných vědeckých poznatků.

Program *Šamanova loutka*, určený dětem z mateřských škol a žákům první a druhé třídy, je postaven na objektu loutky z mamutoviny nalezené v Brně v „šamanově hrobě“; prostřednictvím her seznamuje děti s pohřebními zvyklostmi z období kultury lovců mamutů

Barokní kupole mikulovské synagogy se několikrát do roka rozezní koncertem vážné hudby a je to vždy zážitek spojující hru barev, tvarů a tónů. V červnu 2018 zde vystoupilo smyčcové kvarteto mladých hudebníků z královéhradecké umělecké školy. (foto Josef Šuba)

a dalšími pravěkými rituály, s rituálními předměty či rostlinami užívanými k léčení. Součástí programu je šamanský rituál s bubny a dalšími hudebními nástroji – ať přímo v expozici, nebo na louce u archeoparku zprostředkovává dětem neopakovatelnou atmosféru.

Pro stejnou cílovou skupinu je určen program *Výlet do pravěku*, v němž se děti setkají na cestě do doby lovců mamutů s cestovatelem Bedřichem Dobrodružným, který jim pomocí zábavných her, v nichž děti samy vstupují do příběhu, představí, „jak to v pravěku fungovalo“. Seznámí je se zvířaty, s rostlinami i lidmi, kteří tu žili. V programu *Putování s mamutem Tondou a sobem Pepou* sestavují žáci prvního stupně základní školy postupně příběh o pravěkých pálavských kopcích. Se svými zvířecími průvodci plní děti v týmech jednotlivé úkoly, a seznamují se tak s faunou a flórou poslední doby ledové a dozvědí se, jak v krajině této doby před 30 000 lety člověk žil.

Tajemství mamutí skládky je program určený žákům druhého stupně základní školy a nižšího gymnázia a je postaven na týmové práci, při níž děti získávají informace o pravěkých zvířatech, obývajících pálavské vrchy v období gravettien. Zároveň skládka kostí, která je součástí expozice archeoparku, může dětem napomoci udělat si představu o tom, jaké informace může archeolog z takového nálezu získat.

Program *Na úpatí Pavlovských vrchů* je věnován osadám lovců mamutů a životu lidí v něm. Žáci druhého stupně základních škol a nižšího gymnázia se při plnění úkolů v expozici dozvědí, jak osady vypadaly a jak fungovaly, a sami si maketu osady sestaví.

V programu *Věstonická venuše*, sestaveném pro žáky druhého stupně základních škol a nižšího gymnázia, se děti seznamují s nejznámějším fenoménem gravettienké kultury – s venušemi. Sledují historii nálezu plastiky Věstonické venuše, porovnávají ji s dalšími venušemi nalezenými v Evropě a získávají představu o jejím významu pro světovou archeologii.

Program *Paleolitické umění* je určen především středoškolským studentům s hlubším zájmem o historii a umění a jeho účastníci se v něm seznámí s gravettienkým a obecně paleolitickým uměním. Lekce přiblíží způsoby výroby ozdob a šperků či zdobení obydlí a oděvu, ale také symboliku a význam této samozřejmě součásti života tehdejších lidí. V rámci programu si studenti vyzkoušejí i jednu z uměleckých technik – techniku rytí.

Programů v Archeoparku Pavlov se v roce 2018 účastnilo 1 254 žáků a studentů.

● Živá synagoga

V rámci programového bloku *Živá synagoga* se v mikulovské synagoze během roku konala celá řada vzdělávacích i kulturních akcí, na nichž se muzeum různou měrou podílelo. Vedle výstavy fotografií Jaroslava Gutha *Tajemné kameny*, výstavy bronzových plastik Václava Kostohryze *Lidé podle Sigursona* a výstavy *Po-lin* se zde pořádaly přednášky, koncerty, divadelní představení i vzdělávací akce pro školy. Celoroční program akcí uskutečněných v synagoze byl podpořen částkou 20 000 Kč z Nadačního fondu obětem holocaustu. Vysoká návštěvnost památky i obecně dobrá účast na uvedených programech svědčí o trvalém zájmu veřejnosti o židovskou tematiku, obzvláště pokud souvisí s regionem.

Divadelní představení *Pohádky z lesa*

18. května 2018

V rámci Muzejní noci se v Horní synagoze představilo pražské *Studio Damúza* se svými netradičně pojatými *Pohádkami z lesa*. Představení bylo určeno pro nejmenší děti, které zaplnily synagogu a s chutí se zapojovaly do pohádkových příběhů. Synagoga pak byla do nočních hodin otevřena návštěvníkům Muzejní noci.

Koncert smyčcového kvarteta ze ZUŠ Střezina z Hradce Králové

11. června 2018

Koncert smyčcového kvarteta mladých hudebníků, kteří jsou pilíři královéhradeckého orchestru *Smiling String Orchestra*, vítěze Národní soutěže základních uměleckých škol ve hře smyčcových souborů a orchestrů.

Festival Hudba na kole*16. června 2018*

V rámci XXIII. ročníku Mezinárodního hudebního festivalu *Concentus Moraviae* se konala akce spojující hudební zážitek s cykloturistikou. Její účastníci měli možnost na několika místech regionu vyslechnout koncerty různých hudebních žánrů. Jednou ze zastávek festivalu byla i mikulovská synagoga, kde v průběhu dne vystupovala česká klezmerová hudební skupina z Prostějova *Létající rabín*.

Přednáška Rudolf Jelínek: Co možná nevíte, a je dobré vědět*19. července 2018*

Vladimír Darebník, výkonný ředitel likérky Rudolf Jelínek, v první části přednášky vyprávěl o historii i současnosti firmy neodmyslitelně spjaté s Rudolfem Jelínkem, jedním z nejvýznamnějších a nejznámějších prvorepublikových židovských podnikatelů; ve druhé části byli návštěvníci zasvěceni do tajů výroby košer destilátů a měli také možnost některé košer pálenky ochutnat.

Přednáška Bohem požehnané víno*23. srpna 2018*

Lubomír Dvořáček z rodinné vinařské firmy z Mikulčic se ve své přednášce věnoval vinohradnickým a vinařským specifikům při výrobě košer vín; návštěvníci se dozvěděli, co vše je nutné při pěstování a zpracování hroznů dodržovat a na závěr měli možnost několik vzorků košer vína i ochutnat.

Eurotrialog*25. srpna 2018*

Festival nepopulární hudby *Eurotrialog*, který má své početné příznivce, oslavil v roce 2018 dvacet let své existence, spojené s Mikulovem. Synagoga se opět stala jedním z festivalových koncertních míst a návštěvníci si tu měli možnost vyslechnout koncert dua *HLASkontraBAS* – vystoupení výjimečných interpretů Ridiny Ahmedové (zpěv) a Petra Tichého (kontrabas).

▲ Tři měsíce zdobila synagogu výstava brněnského umělce Václava Šturce s názvem Lidé podle Štursona. Jeho bronzoví melancholičtí Štursonové oslovili všechny návštěvníky prožitkem svých emocí a smutků, snad obklopení světem nedorozumění a samoty uprostřed pokřivené společnosti. (foto Milan Karásek)

Koncert Hornácké cimbálové muziky Libora Supa

1. září 2018

V Horní synagoze vystoupila Hornácká cimbálová muzika Libora Supa a její koncert z cyklu *Návrat cimbálů do synagogy* připomněl posluchačům dávnou historii, kdy mikulovským ghettem zněly tóny židovských cimbálových muzik.

Dny židovské kultury

20.–23. září 2018

Dějiny židovského obyvatelstva v Mikulově, jejich osudy, ale také rozmanitost židovské kultury a gastronomie si již pojeďenácté připomněl festival *Dny židovské kultury*. Na programu festivalu, který byl ve znamení „osmičkových výročí“ naší historie, se vedle města a Spolku přátel židovské kultury v Mikulově podílelo i Regionální muzeum. *Dny židovské kultury* byly zahájeny již ve čtvrtek v synagoze přednáškou Soni Nezhodové, vedoucí Městského muzea a galerie v Hustopečích; věnovala se v ní právě osudům Židů na Mikulovsku v roce 1938 a v letech bezprostředně následujících. Pátek již tradičně patřil filmovému představení v městském kině – dopoledne pro žáky zdejšího gymnázia, v podvečer pak pro širokou veřejnost. Diváci zhlédli film režiséra Mateje Mináče *Všichni moji blízcí*, v němž se odehrává příběh židovské rodiny v předvečer druhé světové války. Po večerní projekci proběhla opět již očekávaná ochutnávka pokrmů židovské kuchyně spojená s degustací košer vín. Sobotní program festivalu se odehrával v prostorách galerie Efram a Horní synagogy – galerie uspořádala koncert pražské klezmerové kapely *Trombenik* a brněnská taneční skupina *Miriam* před synagogou předváděla židovské tance. V synagoze se pak konal koncert *Komorného orchestru slovenských učitelův*. Po nedělní dopolední komentované prohlídce židovského hřbitova zde následoval pietní akt u rekonstruovaného památníku židovským vojákům padlým v první světové válce. *Dny židovské kultury* pak zakončil koncert československé formace *Trio Clavio* v Horní synagoze.

Přednáška o výrobě košer destilátů ve firmě Rudolf Jelínek probíhala logicky v synagoze, a že „košer“ znamená „dobré“, mohli potvrdit účastníci přednášky při degustaci slivovice pro Pesach či hruškovice Williams. (foto Josef Šuba)

Koncert amerických umělců k uctění památky českých skladatelů židovského původu

18. října 2018

Koncert, na němž vystoupili tenorista židovského původu Benjamin Berman a klavírista Timothy Cheek, oba ze Spojených států, byl součástí jejich turné po moravských synagogách. Uvedli skladby českých a amerických skladatelů židovského původu.

● Programy v Archeoparku Pavlov

Sezona v archeoparku v roce 2018 byla zahájena 24. března a kromě pravidelného provozu se zde konala řada akcí, které cíleně přivedly velké množství návštěvníků z regionu i z celé republiky. Již na zahajovací den, kdy expozici navštívilo 260 návštěvníků, byla připravena fotografická výstava *Archeopark očima návštěvníků*. Programy v archeoparku nezapomínají ani na děti ani na ty, kteří se chtějí dozvědět o období lovců mamutů a zdejší lokalitě víc, než nabízí expozice. Dětem jsou určeny naučné hry s příběhy dávných lidí a zvířat, lidem s hlubším zájmem o archeologii a období paleolitu přednášky a tematické workshopy. A pro všechny pak i zážitkové akce v působivém prostředí s ochrannou známkou dávnověku.

Velikonoce v archeoparku

31. března a 1. dubna 2018

Velikonoční víkend v archeoparku zpestřily velikonoční dílničky pro děti. Na třech stanovištích si děti mohly vyrobit různé sváteční dekorace inspirované pravěkem; v archeoparku je čekaly pracovní listy či malování na obličej. Velikonoční víkend zaznamenal návštěvnost 1 627 lidí.

Muzejní noc aneb Noční lov

19. května 2018

V pořadí již třetí muzejní noc v archeoparku kromě volného vstupu nabídla dětem *Stezku nočního lovce* – hru s plněním úkolů a lákavými odměnami –, dospělým přednášku *Lovná fauna z mladopaleolitických sídlišť pod Pavlovskými vrchy* doc. Mgr. Sandry Sázelové, Ph.D., z Archeologického ústavu AV ČR Brno a vystoupení kapely *Fantajm*. Muzejní noc v archeoparku prožilo 1 004 lidí.

Den dětí aneb Za mamuty do archeoparku

2. června 2018

Den dětí slavily děti s mamuty – na pěti stanovištích se zábavnou formou dozvěděly o mamutech vše, co je dnes o nich a jejich životě známo. Program dne oživila hudební skupina *Red Socks Orchestra* a *Ilegumova divadelní společnost* s loutkovým představením *O Malence*. Na Den dětí v archeoparku přišlo 661 návštěvníků.

Na kino do archeoparku!

7. července 2018

Již podruhé se v prostorách archeoparku promítal film natáčený ve zdejším kraji – tentokrát to byl film z roku 1983 *Třetí skoba pro Kocoura*. Zhlédlo jej víc než 30 lidí.

Archeopark po setmění

25. srpna 2018

Dvou večerních prohlídek expozice v archeoparku vedených kurátorem se zúčastnilo víc jak 60 osob.

Workshop pravěkých technologií I: Technologie výroby nástrojů z parohu a kosti

1. září 2018

Již druhou sezónu se v archeoparku konaly workshopy věnované materiálům a technikám jejich zpracování, jež využívali pravěcí lidé. První workshop v roce 2018 vedla

Mgr. Michaela Rašková Zelinková, Ph.D., která návštěvníkům předvedla, jak a k jakým účelům se opracovávaly tvrdé živočišné materiály – kost či paroh – a také kůže a kožešiny. Návštěvníci si vše mohli vyzkoušet. S antropoložkou Mgr. Soňou Boriovou z Archeologického ústavu AV ČR Brno se zas učili poznávat kosti nejrůznějších druhů zvířat. Workshopu se účastnilo 602 návštěvníků.

Workshop pravěkých technologií II: Oděv a zdobení – krása i rituál

15. září 2018

Druhý workshop se věnoval pravěkému odívání a zdobení a provedli jím Mgr. Kristýna Urbanová a Jan Pulpán, kteří realizují výukové programy zaměřené na každodennost v pravěku. Návštěvníky seznámili s používanými pravěkými materiály (lýka, vodní rostliny, kopřivy, len, kůže, kožešiny) a se samotnými technikami výroby oděvů a oděvních doplňků. Účastníci workshopu se mohli přímo zapojit do procesu zpracování vláken a vyzkoušet si předtalcovské techniky pletení a základy tkaní. Zajímavé bylo i zdobení těla, při němž lektori představili malbu pigmenty, tetování či skarifikaci těla (neboli jizvení – umělecký způsob zkrášlování lidské kůže). Workshop navštívilo 405 lidí.

Workshop pravěkých technologií III: Výroba štipaných a broušených kamenných nástrojů

29. září 2018

Třetí workshop pravěkých technologií byl věnován kameni – jedné z nejstarších používaných surovin – a technikám jeho zpracování. Lektori Petr Zítka a Jaroslav Fieger vysvětlovali a předváděli, jak se v pravěku kámen štipal, brousil a vrtal a jak se z něj vyráběly kamenné nástroje. Workshop doplnila přednáška vedená Mgr. Martinem Novákem, Ph.D., z Archeologického ústavu AV ČR Brno, popisující kamenné suroviny užívané lovci mamutů na Pálavě a způsoby opracování kamene. Naleziště na Pálavě vydala tisíce kusů opracovaných kamenných artefaktů a návštěvníci se mohli podívat na autentické štipané kamenné nástroje a pazourkové čepele. Workshopu se účastnilo 767 lidí.

Den architektury

30. září 2018

V roce 2018 se Archeopark Pavlov zapojil do celorepublikového festivalu *Den architektury*, během něhož se nabízí jedinečná možnost navštívit desítky běžně nepřístupných objektů v Čechách, na Moravě a na Slovensku. V neděli 30. září 2018, kdy byly po celé republice zdarma zpřístupněny různé architektonicky zajímavé a významné objekty, byl pro zájemce o architekturu otevřen také Archeopark Pavlov, jenž získal Českou cenu za architekturu (Architektura 2017). Přišlo 630 osob a více jak 60 z nich se zúčastnilo komentovaných prohlídek se spoluautorem projektu stavby architektem Pavlem Pijáčkem.

Mezinárodní den archeologie aneb Pravěká královna krásy

20. října 2018

Archeopark Pavlov se již potřetí připojil k oslavě a připomenutí *Mezinárodního dne archeologie* a už podruhé mu vtiskl víc než důstojnou podobu představením originálu pravěkého artefaktu, který ve stálých expozicích většinou není možné dlouhodobě vystavovat. Po Venuši z Pavlova prezentované v roce 2017 to byla nyní další zástupkyně z řad ženských plastik z období lovců mamutů – Petřkovická venuše. Výstavu uvedl prof. PhDr. Jiří A. Svoboda, DrSc., a provázely ji komentované prohlídky a přednáška fotografa MgA. Ing. Martina Frouze, Ph.D., jenž se zasloužil o zdokumentování mnoha pravěkých nálezů nejen z Pálavy. Program *Mezinárodního dne archeologie* v archeoparku navštívilo 646 lidí.

● Noční prohlídky zámku

Noční kostýmované prohlídky na zámku patří již k tradici letní mikulovské kulturní scény a je o ně velký zájem. Každou červencovou a srpnovou středu se mohli návštěvníci

muzea, kteří přišli ve večerních hodinách, potkat s někdejšími majiteli sídla a jejich hosty. Sezona 2018 představila dobu barokních Dietrichsteinů. Průvodci oblečení do kostýmů, zapůjčených Národním divadlem Brno, se ujali rolí šlechticů vyprávějících své příběhy, nově oslovené zájmové sdružení Poustevník doplnilo prohlídku šermířským vystoupením a malá degustace moravských vín z mikulovského vinařství Srholec v zámeckém sklepe ji ukončila. Během prázdninových měsíců se uskutečnilo 36 zcela obsazených nočních prohlídek – zhlédlo je celkem 1 865 návštěvníků.

● Zámecké čtení

Zámecké čtení pro děti z MŠ Habánská se konalo v muzejní knihovně 18. března 2018 a účastnilo se ho 120 dětí.

● Víkend otevřených zahrad

9.–10. června 2018

Víkend otevřených zahrad je mezinárodní akce, která má své kořeny ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska. V České republice se v roce 2018 konal již 9. ročník, jehož se Regionální muzeum v Mikulově účastnilo poprvé.

Cílem akce, koncipované tak, aby byla zajímavá jak pro turisty, tak pro místní obyvatele, bylo seznámit je prostřednictvím komentovaných prohlídek s méně známými aspekty zahrady a okolní krajiny, kterých si laik jinak nepovšimne (např. koncept barokové a koncept renesanční zahrady, optické iluze, komponovaná krajina, koncepční urbanistické řešení města apod.). Během víkendu se uskutečnilo šest prohlídek, pokaždé s přibližně třiceti návštěvníky. Součástí programu byly také ukázky úprav květin v období baroka. Barokní květinové aranžmá předváděl v prostorách oranžerie přední český florista Slávek Rabušic, který zároveň přiblížil divákům koncept tvorby různých vazeb v různých obdobích a historické souvislosti týkající se květinových dekorací. Každá z prohlídek byla zakončena v botanické zahradě, kde si její účastníci mohli zdarma vzít letněné cibule tulipánů a zahrát si tu petangue. Ve sklepe botanické zahrady též probíhala volná degustace vín s povídáním o zahradách a botanice obecně. Snahou tohoto volného programu v botanické zahradě bylo přiblížit především obyvatelům Mikulova podstatu místa, vyzdvihnout přednosti a vzácnosti zámecké zahrady tak, aby si sami vytvořili k místu vztah, který je nejlepší prevencí vandalismu.

Akce byla volně přístupná a zúčastnilo se jí přibližně 200 návštěvníků. Vzhledem k tomu, že se konala poprvé a přišla i řada místních obyvatel, lze ji z tohoto pohledu hodnotit jako velmi úspěšnou.

Kulturně-výchovná činnost – zaměřená na region

● Přednášky a odborné služby pro veřejnost i organizace

- Komentovaná prohlídka s odborným výkladem pro účastníky konference *Pravda je nesmrtelná – připomenutí výročí 490 let od mučednické smrti anabaptistického teologa a kazatele Dr. Balthasara Hubmaiera*; prohlídka vedená místy spojenými s mikulovskou novokřtěnskou obcí – naučná stezka *Po stopách novokřtěnců* (75 osob)
- Komentované prohlídky expozice *Galerie Dietrichsteinů, zámecké knihovny a zámeckého sklepa* – pro studenty Masarykovy univerzity v Brně s historiíkem prof. PhDr. Mgr. Tomášem Knozem, Ph.D., (10 osob), pro pracovníky Národního muzea (65 osob), pro účastníky archeologické konference (20 osob), pro Ministerstvo financí ČR (155 osob)
- Přednášky zoologa Regionálního muzea věnované ptákům světa; jedna organizovaná pro veřejnost ve Valticích (cca 50 osob), další organizovaná pro veřejnost v Mikulově (10 osob) a další pro zaměstnance muzea (cca 25 osob)

Bílou paní si přivlastnilo mnoho českých hradů, ale že skutečná Perchta z Rožmberka – nešťastně provdaná za Jana z Liechtensteina – prožila většinu svého života na mikulovském hradě, se někteří návštěvníci dozvídají až právě zde při nočních prohlídkách. (foto Milan Karásek)

- Představení nové akvizice do sbírky výtvarného umění – miniatura od Carla Agricoly zachycující sestry Dietrichsteinovy – pro členy Muzejního spolku (cca 40 osob)
- Přednáška restaurátorky textilu ak. mal. Vendulky Otavské *Šaty Markéty Františky Lobkowiczové Dietrichsteinové* – pro veřejnost (65 osob)

● Přednášky a odborné služby pro školy

- V průběhu roku probíhaly v muzejních expozicích na zámku, v synagoze a v Archeoparku Pavlov edukační programy pro žáky základních škol a studenty středních škol v rámci projektu *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*. Programů se zúčastnilo cca 3 360 žáků a studentů.

● Služby badatelům

- *Historickou* podsbírkou navštívili čtyři badatelé; dva restaurátoři využili při restaurování nástěnné vitríny historické fotografie Napoleonova salonku z počátku 20. století, dva badatelé dokumentovali barokní sáně pro výzkum zabývající se těmito předměty na českých a moravských zámcích.
- V *entomologické* podsбірce byly jednomu badateli poskytnuty muzejní preparáty pro výzkum krasečů na jižní Moravě.
- V *zoologické* podsбірce byly dvěma badatelům poskytnuty fotografie a informace o výskytu ptáků na Lednických rybnících, jednomu badateli informace k dermoplastickým preparátům v muzejní sbírce.
- V podsбірce *paleontologické* byly jednomu badateli poskytnuty informace a fotografie pro výzkum ježovek v okolí Lednice.

- Zámeckou knihovnu navštívila jedna badatelka za účelem studia čtyř historických katalogů k ověření původu dietrichsteinského rukopisu, nově zakoupeného Moravskou zemskou knihovnou.
- Oddělení archeologie poskytlo k prezenčnímu studiu materiál pěti badatelům – studentu z UP Olomouc – materiál z archeologických lokalit v Jevišovce; Mgr. Petře Goláňové, Ph.D. – materiál ke studiu laténských lokalit na Břeclavsku; Mgr. Miloši Hlavovi, Ph.D. – materiál ke studiu laténských lokalit na Břeclavsku; Mgr. Davidu Parmovi, Ph.D. – materiál ke studiu zrnůtek ze střední doby bronzové; prof. RNDr. Antonínu Přichystalovi, DSc. – materiál pro studium zrnůtek ze střední doby bronzové.
- Podsbírku *Fotografie, pohlednice, videozáznamy* navštívili tři badatelé, kterým bylo poskytnuto 65 fotografií. Jeden badatel navštívil také fotoarchiv, z něhož bylo vyhledáno 10 fotoreportáží a 153 fotografií. Řada z nich byla následně použita v publikaci *Ztracená tvář Podluží*.
- Jedna badatelka navštívila vinařské expozice – zkoumala materiál pro diplomovou práci zabývající se náradím a nástroji používanými při práci na vinici a při zpracování vinné révy ve sklepech.
- Pro jednoho badatele byla provedena kompletní rešerše ve všech podsbírkách Regionálního muzea s cílem vyhledat předměty týkající se historie Rakvic. Tyto předměty mu byly následně poskytnuty k bádání.
- V průběhu roku probíhala spolupráce s badatelem, který prováděl stavebně-historické průzkumy mikulovských domů (na Náměstí dům čp. 3 a dům čp. 8).
- Jednomu badateli z řad veřejnosti, jenž požádal o technologickou radu ohledně konzervačních zásahů, byla konzervátorem poskytnuta vhodná doporučení.
- Podsbírku *Textilu* navštívili tři badatelé, kterým byly poskytnuty k výzkumným účelům či publikování lidové oděvy.

● Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

Spolupráce muzea s Muzejním spolkem v Mikulově

Dlouholetá spolupráce Regionálního muzea s Muzejním spolkem v Mikulově pokračovala v roce 2018 přípravami vzdělávacích aktivit pro veřejnost.

Po úmrtí předsedkyně spolku Mgr. Dobromily Brichtové byl zvolen nový předseda – RNDr. Jiří Matuška.

Spolupráce s místní organizací Svazu důchodců ČR

Místní organizace svazu důchodců v rámci svých programů velmi intenzivně využívá možnosti spolupráce s muzeem. V průběhu roku 2018 proběhly tři pamětnické besedy, v nichž se vzpomínalo a hovořilo o životě v Mikulově v čase mládí pamětníků, ale námětem besed byla i tehdejší tradiční kuchyně mikulovských rodin a závažné téma druhé světové války. V květnu uspořádalo muzeum pro členy svazu důchodců komentovanou prohlídku výstavy *Mikulovsko 1918–1938*. Pokračoval také v roce 2016 zahájený projekt uchování vzpomínek mikulovských pamětníků – etnograf muzea zaznamenal a postupně zpracoval několik rozhovorů s nimi.

Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově

Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury spočívala zejména v přípravě programu a v aktivní účasti na *Dnech židovské kultury 2018* a během roku rovněž v několika komentovaných prohlídkách židovské čtvrti.

Spolupráce s městem Mikulovem

Muzeum v roce 2018 připravilo textové podklady k propagačním a informačním materiálům realizovaným městem (leták o židovských památkách v Mikulově, informační panel věnovaný historii a současnosti osady Mušlov etc.).

Spolupráce s Městským muzeem a galerií v Břeclavi

Etnograf Regionálního muzea v Mikulově je členem komise pro sbírkotvornou činnost Městského muzea a galerie v Břeclavi.

Spolupráce s CHKO Pálava

Správa CHKO Pálava umožňuje botanickému oddělení muzea přístup do nálezové databáze NDOP (Nálezová data ochrany přírody) a s jeho pracovníky konzultuje záležitosti týkající se managementu a ochrany spravovaných botanických lokalit a koordinuje sběr divokých rostlin. Správa CHKO Pálava spolupracuje s muzeem rovněž na přípravě projektu Domu přírody Pálavy v Dolních Věstonicích. V roce 2018 zajistila pro etnografa muzea setkání s pamětníkem, který poskytl informace o někdejší pastvě dobytka na Pálavě.

Spolupráce s Okrašlovacím spolkem Tvrdonice

Regionální muzeum poskytlo okrašlovacímu spolku materiály pro publikaci *Ztracená tvář Podluží* (vyšla v prosinci 2018).

Spolupráce s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i. (pracoviště Dolní Věstonice)

Pracovníci archeologického ústavu se pravidelně zapojují do akcí pořádaných Archeoparkem Pavlov v roli odborných průvodců nebo doplňují programy archeoparku tematickými přednáškami.

Spolupráce s TIC Mikulov

TIC v rámci komentovaných prohlídek města provází návštěvníky zámeckým parkem a zámeckým sklepem. TIC poskytuje pokladně muzea propagační materiály města. Muzeum a TIC vzájemně koordinují organizování významných akcí pořádaných na jedné straně muzeem a na druhé městem a dlouhodobě funguje účelná spolupráce při realizaci programů stěžejních kulturních mikulovských akcí. Do této spolupráce patří také mimořádný provoz muzea mimo návštěvníckou sezonu v čase konání programů organizovaných městem – *Vánoce pod radnicí, Advent, Fašank a Oblastní výstava vín*.

Spolupráce s hotely v blízkém okolí

Muzeum poskytuje majitelům hotelů vouchery pro vstup do muzea, které dostávají jejich klienti v rámci pobytových balíčků. V sezoně 2018 byly uzavřeny smlouvy s ubytovacími zařízeními: hotel Bonsai (Mikulov), hotel Centro (Hustopeče), hotel Eliška (Mikulov), hotel Galant (Mikulov), hotel Golf Garni (Mikulov), hotel Iris (Pavlov), hotel Pavlov (Pavlov), hotel Volarik (Mikulov).

● Spolupráce s mimoregionálními organizacemi a institucemi

- Spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Jižní Morava – volné prohlídky zámku v rámci pořádaných fam tripů (novináři a VIP)
- Spolupráce s agenturou CzechTourism – v rámci propagace města Mikulova v zahraničí
- Zapojení do projektů Rodinné pasy, Senior pasy, Brnoppas
- Obchodní spolupráce s firmou EFIN, spol. s r. o. – Sphere card
- Spolupráce s Federací židovských obcí na udržitelnosti projektu *Deset hvězd – revitalizace židovských památek v České republice*, z něhož byla Horní synagoga v Mikulově opravena a s níž je nadále spojena
- Spolupráce s příhraničními muzei na části projektu I-CULT týkající se turistického ruchu na česko-rakouské hranici, řešerše atraktivních míst za Břeclavsko a Hodonínsko (Internationale Kulturplattform: integrovaná spolupráce kulturních organizací a institucí čtyř krajů česko-rakouského příhraničí prostřednictvím odborných badatelských skupin a sítí vzájemně propojených odborných pracovišť muzeí a galerií všech partnerů, které řeší konkrétní společná témata a zpracovávají je do společných výstupů)

● Koncerty a jiné kulturní akce

Koncerty, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

- 1. 6. 2018 XVIII. jazzový večer na počest Karla Krautgartnera (Sdružení přátel Karla Krautgartnera, město Mikulov, Český rozhlas Brno)
- 10. 6. 2018 koncert Concentus Moraviae (Mezinárodní centrum slovanské hudby Brno, o. p. s.)
- 8.–14. 7. 2018 dvanáct koncertů v rámci XXXII. ročníku Mezinárodního kytarového festivalu (Mezinárodní kytarový festival Mikulov, o. s.)
- 19.–23. 8. 2018 tři koncerty v rámci XIX. ročníku klavírních kurzů Audaces fortuna iuvat (ZUŠ Mikulov)
- 31. 8. – 2. 9. 2018 Kampanila 2018 (umělecké sdružení Virtuosi di Mikulov)
- 7.– 9. 9. 2018 pět koncertů v rámci Pálavského vinobraní (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- 15. 12. 2018 koncert Bány Polákové (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- 19. 12. 2018 Vánoční koncert Základní umělecké školy Mikulov a Gymnázia a Střední odborné školy Mikulov

Další kulturní akce, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

- 27. 1. 2018 Reprezentační ples města (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- 17. 2. 2018 Maškarní karneval (DDM Mikulov, p. o.)
- 3. 3. 2018 Reprezentační ples GSS Mikulov (SRPDŠ při Gymnáziu a SOŠ Mikulov)
- 10. 3. 2018 Oblastní výstava vín (Moravín, svaz moravských vinařů, o. s.)
- 18. 3. 2018 Zámecké čtení (MŠ Habánská)
- 18.–20. 5. 2018 Májový víkend s Muzejní nocí
- 24.–25. 5. 2018 Ústřední kolo soutěže základních uměleckých škol ve hře na lidové nástroje a v komorní a souborové hře lidových nástrojů (ZUŠ Mikulov)
- 25. 5. – 10. 6. 2018 Festival art designu Křehký Mikulov (Galerie Křehký)
- 9. 6. 2018 26. ročník Mezinárodní soutěže ve sportovním tanci Jaro 2018 („Morava“ spolek příznivců sportovního tance jižní Moravy, z. s.)
- 16. 6. 2018 Finále Miss OK 2018 (agentura RPSC Ideas, s. r. o., Olomouc)
- 5.–6. 7. 2018 Divadlo pro děti (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- 11. 7. – 22. 8. 2018 Večery u cimbálu (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- 14. 7. – 11. 8. 2018 MVS „Dílňa“ – zahájení a ukončení XXV. ročníku sympozia (město Mikulov)
- 26.–28. 7. 2018 6. ročník festivalu barokního divadla Moravský Parnas Johanna Georga Gettnera (Spolek pro Konvent)
- 26. 9. 2018 Oslava Dne seniorů (město Mikulov)
- 17. 11. 2018 Svěcení vína 2018 (Moravín, svaz moravských vinařů, o. s.)
- 23. 11. 2018 Konference *Brána ke svobodě* – oběti železné opony (Paměť, o. s.)
- 30. 11. 2018 Charitativní aukce Biliculum (Biliculum, z. ú.)
- 4. 12. 2018 Mikulášská besídka (MŠ Habánská)

Kulturně-výchovná činnost – s nadregionálním dosahem

● Kulturní akce, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

Festival art designu Křehký Mikulov

Projekt Regionálního muzea v Mikulově a galerie Křehký

25. května – 10. června 2018

Osmý ročník festivalu uměleckého designu Křehký Mikulov opět představil prestižní české i střeoevropské galerie a jimi zastupované designéry a umělce.

Pěťadvacátý ročník Mikulovského výtvarného symposia „Dílno“, pod jehož díla se podepsali Libor Lipa, Pavel Opočenský, Tono Stano, Jakub Špaňhel, Martin Gerboc, Werner Mally a Duncan Higgins, opět nezklamal. A stejně tak úspěšné bylo i jeho slavnostní ukončení s Laurou a jejími tygry. (foto Milan Karásek)

Mezinárodní taneční soutěž JARO 2018

*Hlavní pořadatel „Morava“ spolek příznivců sportovního tance jižní Moravy, z. s.
9. června 2018*

26. ročníku mezinárodní soutěže ve sportovním tanci se zúčastnili junioři a dospělí taneční páry z České republiky, Polska, Maďarska, Rakouska a Slovenska. Soutěž se konala ve standardních tancích, latinsko-amerických tancích a v samostatné soutěži ve vídeňském valčíku.

Hudební festival Concentus Moraviae 2018

*Hlavní pořadatel Mezinárodní centrum slovanské hudby Brno
10. června 2018*

23. ročník Mezinárodního hudebního festivalu 13 měst *Concentus Moraviae* uspořádali pořadatelé na téma *Hudba a humor*. Mottem programu festivalu byl výrok slavného hudebního baviče Viktora Borgeho: „Úsměv je nejkratší vzdálenost mezi lidmi.“ A tento úsměv *Concentus Moraviae* hledal a nacházel v programech uváděných už tradičně v městečkách jižní Moravy, Vysočiny a v rakouském Retzu. Na mikulovském zámku se odehrálo humorné baletní představení na motivy *Kantáty o kávě* Johanna Sebastiana Bacha, kterou zahrál soubor *Collegium Marianum* a ztvárnil polský soubor *Cracovia Danza*; jako inspirace baletního představení souboru posloužil nejen slavný míšeňský porcelán, ale také tradice 18. století inscenovat tance s fantazijními a exotickými předměty.

Mezinárodní kytarový festival

*Hlavní pořadatel Kytarový festival, o. s.
8.–14. července 2018*

XXXII. ročník kytarového festivalu tradičně pořádal mistrovské kurzy, semináře i výstavy a v rámci dvanácti koncertů představil jak české a světové špičky kytarové hry, tak i frekventanty kurzů.

Mikulovské výtvarné sympozium – dílna '18

*Hlavní pořadatel město Mikulov
14. července – 11. srpna 2018*

Sbírka Mikulovského výtvarného sympozia, jejímž vlastníkem je město Mikulov, je natolik jedinečná, že může nejuceleněji prezentovat umělecké směry a typy výtvarné produkce v České republice v posledních více než dvaceti letech. Sbírka je uložena v Regionálním muzeu v Mikulově v prostorách s depozitárním režimem.

Klavírní kurzy Audaces fortuna iuvat

*Hlavní pořadatel Základní umělecká škola Mikulov pod záštitou města Mikulova a Filharmonie Brno
19.–23. srpna 2018*

XIX. ročník kurzů, tradičně s vynikajícím pedagogickým obsazením, nabídl frekventantům kromě odborného vedení též tematické přednášky a semináře a představil profesionální umělce i účastníky kurzů v rámci třech koncertů.

Projekt Porta Culturae – Dny otevřených ateliérů na jižní Moravě

*Účast na projektu přeshraniční spolupráce
29.–30. září 2018*

V rámci VIII. ročníku projektu měli zájemci o výtvarné umění možnost navštívit ateliéry vybraných výtvarných umělců na jižní Moravě. Akce, pořádaná Jihomoravským krajem prostřednictvím Galerie výtvarného umění v Hodoníně, byla určena jak odborníkům, tak široké veřejnosti. V roce 2018 se do ní zapojila více než stovka výtvarníků a galerií ze všech okresů Jihomoravského kraje. Regionální muzeum v Mikulově nabídlo jako doprovodný program této akce dvě výstavy – v zámeckých prostorách výstavu *Škrdlůvické sklo* a v syngaze bronzové plastiky lidských figur Václava Kostohryze *Lidé podle Sigursona 2018*.

NÁVŠTĚVNOST

Návštěvníci expozic a výstav

Expozice na zámku v Mikulově	71 442 osob
Archeopark Pavlov	75 282 osob
Expozice v Dolních Věstonicích	13 983 osob
Památník bratří Mrštíků v Divákách	0 osob
Synagoga v Mikulově	10 961 osob
Celkem	171 668 osob

Návštěvníci akcí pořádaných pro jiné instituce:

Společenské akce, plesy, koncerty	23 akcí	6 550 osob
Jednání krajských, politických a státních institucí	3 akce	220 osob
Vinařské akce pro veřejnost včetně Pálavského vinobraní	6 akcí	16 370 osob
Programy pro děti	6 akcí	1 150 osob
Firemní, spolkové a soukromé akce, konference	55 akcí	10 644 osob
Celkem	93 akcí	34 934 osob

Celková návštěvnost muzejních expozic a výstav v rámci turistických prohlídek v roce 2018 dosáhla počtu 171 668 osob, což byl oproti roku 2017 (návštěvnost 182 249 osob) nevýznamný úbytek (o 5,8 %). Pokles návštěvnosti se týkal mikulovských expozic (zámek, synagoga), což souviselo s celkově nižším počtem návštěvníků města během sezony. V případě Archeoparku Pavlov byla naopak návštěvnost oproti předchozímu roku vyšší. Během prázdninových měsíců byl opět velký zájem o kostýmované noční prohlídky, které se konaly pravidelně jednou týdně. Již třetím rokem se osvědčilo prodloužení sezony ve víkendovém provozu až do konce listopadu, kdy si turisté přijíždějící za svatomartinskými akcemi zpestřili návštěvu Mikulova prohlídkou muzejních expozic.

Kromě všech těchto návštěvníků pobývalo v prostorách Regionálního muzea v Mikulově dalších cca 72 220 osob při společenských akcích, vernisážích výstav a koncertech, konferencích, firemních a jiných akcích. V roce 2018 tedy navštívilo Regionální muzeum celkem cca 243 900 osob (srov. s rokem 2017 = 256 200 osob).

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Publikační činnost

• Monografie

Židé v Mikulově

VESELSKÁ, Dana – VRBKOVÁ, Stanislava: Židé v Mikulově, Mikulov 2018.

Druhé, doplněné vydání (první vydání v roce 2004). Publikace přináší přehled o dějinách, památkách, osobnostech, životě a kultuře židovských obyvatel města, které bylo po dlouhá tři století sídlem moravských zemských rabínů věhlasných jmen a centrem moravského židovství, městem s romantickými zákoutími ghetta, množstvím synagog i působivou architekturou typickou pro výstavnější moravské židovské čtvrti. Do čtivého, záměrně ne příliš rozsáhlého populárně-naučného textu vložily autorky také sdělení pro ty, kteří nevědí o judaismu téměř nic. Dostanou se jim tak základní informace o judaismu v téměř encyklopedické podobě v obecných pasážích, prokládajících dle potřeby hlavní text (svátky, tóra, synagogální textil, synagogální stříbro, symboly na náhrobcích). Významným nositelem sdělení je zde také obrazový doprovod. Vedle historických fotografií i současných pohledů na židovskou čtvrť jsou tu představeny sbírkové předměty dokumentující život

Dobová módní přehlídka z časů, kdy se tančil charleston, představila dámské róby i půvabné prádlo, které nosily dámy pod nimi, a nechyběl ani pánský společenský oděv. Noblesní doplnění výstavy Mikulovsko 1918–1938. (foto Milan Karásek)

zdejších obyvatel ghetta – předměty patřící Regionálnímu muzeu v Mikulově či někdejšímu mikulovskému Židovskému ústřednímu muzeu pro Moravskoslezsko, které jsou dnes uloženy v Židovském muzeu v Praze. Druhé vydání bylo doplněno o nové fotografie i informace, věnované vedle řady drobnějších dodatků především Horní synagoze, jež v letech 2010–2014 prodělala rozsáhlou stavební rekonstrukci.

● Sborníky

RegioM 2017

RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017 (ed. Stanislava Vrbková), Mikulov 2018.

● Články

Ve sborníku RegioM:

JANDOVÁ, Kristýna: Carl Joseph Agricola – portrétní umělec ve službách Dietrichsteinů, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017, s. 142–150.

KNOTEK, Adam: Herbář Regionálního muzea v Mikulově se představuje už potřetí, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017, s. 151–158.

MACHÁČEK, Petr: Ptáci na Zámeckém rybníku v Lednici, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017, s. 35–39.

ŠUBA, Josef: Historie Pálavského vinobraní, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017, s. 42–92.

VRBKOVÁ, Stanislava: Rok 2017 v Regionálním muzeu v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2017, s. 168–214.

V materiálech jiných organizací:

ČERVENÁ, Kateřina – TRAMPOTA, František: Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 132.

ČERVENÁ, Kateřina – TRAMPOTA, František: Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 194.

DROCHYTKOVÁ, Jana – JANDOVÁ, Kristýna – KNOTEK, Adam: Historie, příroda a kultura v zámecké zahradě – díl 2. – Oranžerie, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 10 (16. května), s. 3.

DROCHYTKOVÁ, Jana – JANDOVÁ, Kristýna – KNOTEK, Adam: Seriál Regionálního muzea Mikulov aneb zprávy ze zámku, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 8 (18. dubna), s. 8.

DROCHYTKOVÁ, Jana – KNOTEK, Adam: Podzim v zámecké zahradě, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 19 (24. října), s. 2.

DROCHYTKOVÁ, Jana – KNOTEK, Adam: Růže v zámecké zahradě, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 12 (13. června), s. 3.

JANDOVÁ, Kristýna: Podoby zámecké zahrady, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 14 (25. července), s. 4.

KALČÍK, Libor – TRAMPOTA, František: Břeclav (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, ročník 58 (2017), č. 1, s. 203.

KNOTEK, Adam: Botanická a růžová zahrada na mikulovském zámku podruhé, Zpravodaj města Mikulov, roč. 19 (2018), č. 17 (26. září), s. 4.

KNOTEK, Adam – KOLÁŘ, Filip: Different low-competition island habitats in Central Europe harbour similar levels of genetic diversity in relict populations of *Galium pusillum* agg. (Rubiaceae), Biological Journal of the Linnean Society, roč. 125 (2018), č. 3, s. 491–507.

KUBÍN, Petr – TRAMPOTA, František: Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 115.

- MACHÁČEK, Petr: Ptáci Pohořelic, in: Město Pohořelice (ed. Emil Kordiovský), Pohořelice 2018, s. 103–112.
- MACHÁČEK, Petr: Ptáci Valtic a nejbližšího okolí, in: Valtice. Město mezi vinohrady (ed. Lada Rakovská), Valtice 2018, s. 440–443.
- ŠUBA, Josef: Židovská Břeclav, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 4, s. 6–7.
- ŠUBA, Josef: Židovská Lednice, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 2, s. 6–7.
- ŠUBA, Josef: Židovské Dambořice, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 6, s. 6–7.
- ŠUBA, Josef: Židovské Hustopeče, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 5, s. 4–5.
- ŠUBA, Josef: Židovský Mikulov, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 1, s. 8–9.
- ŠUBA, Josef: Židovský Podivín, Malovaný kraj. Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka, roč. 54 (2018), č. 3, s. 6–7.
- TRAMPOTA, František: Drnholec (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 205–206.
- TRAMPOTA, František: Milovice (k. ú. Milovice u Mikulova, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 286.
- TRAMPOTA, František: Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 173.
- TRAMPOTA, František: Tvrdonice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 58 (2017), č. 1, s. 213–214.

Archeopark Pavlov se snaží představit svým návštěvníkům vzácné originální artefakty, které znají jinak jen z encyklopedií. Na malé výstavě uspořádané v sezoně 2018 měla hlavní roli Petřkovická venuše, malá soška štíhlé ženy vyřezaná z krevete. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

● Katalogy a doprovodné materiály k výstavám

Škrdlovické sklo

Doprovodný materiál k stejnojmenné výstavě věnované skleněným artefaktům z produkce sklářských mistrů ze škrdlovické sklárny, která se výrazně zapsala do historie českého sklářství.

● Ostatní publikační činnost odborných pracovníků

Mikulov – Ze života jednoho města

Mikulov. Ze života jednoho města (ed. Stanislava Vrbková), Mikulov 2018.

Miroslav Koudela – texty věnované období počátků Mikulova a mikulovským kostelům

Josef Šuba – texty věnované Židům v Mikulově, vinařství na Mikulovsku a muzejní vinařské expozici

František Trampota – texty věnované archeologii období od zemědělského pravěku do novověku na Mikulovsku

Stanislava Vrbková – texty věnované období baroka, historii mikulovského zámku a mikulovskému muzeu

Příspěvek odborného pracovníka

LÓPEZ QUIROGA, Jorge – MARTÍNEZ TEJERA, Artemio Manuel a kol.: In Tempore Sueborum. El tiempo de los Suevos en la Gallaecia (411–585). El primer reino medieval de Occidente, Ourense 2017.

František Trampota

Odborné konference a semináře

Konference konzervátorů-restaurátorů

11.–13. září 2018

Organizátoři konference: Metodické centrum konzervace při Technickém muzeu v Brně; spolupořadatelé: Komise konzervátorů-restaurátorů AMG a Regionální muzeum v Mikulově

Každoroční putovní konference se stálou účastí přes 300 osob si klade za cíl představit konzervátorům a restaurátorům oborové novinky i revize stávajících metodik formou prezentací i diskuzí k předloženým tématům. Přednášená problematika zahrnuje péči o všechny druhy materiálů, se kterými se pracovníci v muzeích i samostatní restaurátoři a konzervátoři setkávají při své práci. Technologické novinky byly uváděny na předváděcích stanovištích výrobců, kde bylo možno si práci s nimi vyzkoušet. Součástí konference byla také exkurze po mikulovských památkách (muzejní expozice na zámku, synagoga, Dietrichsteinská hrobka) a do Archeoparku Pavlov.

XXXIV. Mikulovské sympozium

10.–11. října 2018

Hlavní pořadatel: Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově;

spolupořadatel: Regionální muzeum v Mikulově, Muzejní vlastivědná společnost v Brně, Československá obec legionářská

XXXIV. Mikulovské sympozium se konalo v roce 100. výročí vzniku Československa a jeho hlavním tématem byly souvislosti formování hranic nového státu počínaje jeho vznikem. V rámci jednotlivých příspěvků se řešily otázky zabezpečení nových hranic bezprostředně po vzniku Československé republiky (ještě ozbrojenými vojenskými brigádami), dále konečná úprava hranic při jednáních mírových konferencí v roce 1920, změny státní

hranice v důsledku okupace pohraničních oblastí Československa po podepsání mnichovské dohody v září 1938 a změny po skončení druhé světové války. Během dvou jednacích dní byly shrnuty dosavadní poznatky k dané problematice. Doplněním programu sympozia bylo odhalení pomníku Čechům vyhnaným v roce 1938 z pohraničí.

Konference MAM II – Mikulovský antropologický mítink

11.–12. října 2018

Hlavní pořadatel: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.;

spolupořadatel: Regionální muzeum v Mikulově

Mikulovský antropologický mítink je multidisciplinární odborný seminář prezentující příspěvky nejen z oblasti antropologie, pokrývající témata v jejím nejširším a interdisciplinárním slova smyslu, ale také z paleolitické archeologie, kvartérní geologie, paleontologie, ekologie a dalších příbuzných oborů studujících pleistocén a holocén – zejména informace z nových výzkumů, výsledky dílčích analýz, předběžné zprávy nebo nově publikované studie. Semináře se zúčastnilo 57 odborníků, z nich jedenáct ze zahraničí (Slovensko, Polsko, Rakousko).

Glastag

13. října 2018

V pořadí již sedmý ročník neformální konference věnované tématu historického skla od pravěku až po 20. století. Přednesené příspěvky se dotkly problematiky technologie výroby skla v raném středověku a seznámily účastníky setkání s novými objevy týkajícími se pozdně antických výrobních zařízení a také výroby skla rodinou Koppových od 17. do 20. století.

Mezinárodní konference Železná opona a její důsledky na životní prostředí a život občanů na obou stranách hranice

23. listopadu 2018

Organizátoři konference: Občanské sdružení Paměť a Regionální muzeum v Mikulově
Odborné mezinárodní konferenci na téma *Železná opona a její důsledky na životní prostředí* předcházela pietní akt u Památníku obětem „železné opony“ v Mikulově – setkání občanů k uctění památky obětí zabitých na hranici s Rakouskem za doby komunistického totalitního režimu. Na konferenci pořádané na mikulovském zámku pak zazněla témata dokládající kromě jiného také vliv uzavřené hranice na životní prostředí – *Pohraniční režim a obyvatelstvo, Důsledky železné opony na život rakouských občanů z rakouských příhraničních měst a obcí, Narušení krajiny železnou oponou, Železná opona – vliv na osídlení pohraničí, Katzeldorfský zámek a jeho osud* a další.

Na konferenci byl také představen projekt *Hranice* (Evropský fond pro regionální rozvoj Interreg, Rakousko – Česká republika). V rámci projektu bude prováděna badatelská činnost za účelem zpracování příběhů věnovaných osudům občanů Československa, Polska, Rakouska a Německa, kteří zahynuli na česko-slovensko-rakouské hranici v letech 1948 až 1989. Výsledky bádání budou představeny také v rámci naučné stezky *Stezka svobody* a na konferenci v Mikulově.

Výzkumná činnost

● Archeologie

(odborní pracovníci František Trampota a Kristína Piačková)

Ke všem stavebním aktivitám prováděným v regionu jak soukromými osobami, tak obcemi i firmami zajišťovalo archeologické oddělení muzea záchranné archeologické výzkumy a vyřizovalo k nim příslušnou korespondenci s vyjádřením k jednotlivým stavebním akcím. S pozitivním výsledkem byly provedeny záchranné archeologické výzkumy v těchto lokalitách:

- *Mikulov – V trojúhelníku*: výzkum proběhl v lednu–únoru – nález objektu dvojhrabky ze střední doby bronzové
- *Drnholec – Lidická ul.*, stavba drnholeckého kulturního centra: rozsáhlý záchranný výzkum proběhl v dubnu–říjnu – objev sídliště ze starší i z mladší doby bronzové a z období středověku 11. a 13. století
- *Podívín – Rybáře*, stavba rodinného domu p. č. 1257/68: výzkum proběhl v červnu – nález archeologického objektu z období latěnu
- *Hustopeče – ul. Tábor*, stavba rodinného domu: výzkum proběhl v prosinci – objev ojedinělého novověkého pohřbu

S negativním zjištěním byly provedeny archeologické dohledy na následujících lokalitách:

- *Mikulov – Nad tratí*
- *Klentnice – kanalizace*
- *Mikulov – Větrná ul.*
- *Popice – U hřiště*
- *Podívín – Rybáře*, stavba rodinného domu p. č. 1257/52
- *Drnholec – Pod sýpkou*, stavba rodinného domu p. č. 1760/61, 1760/62
- *Drnholec – Pod sýpkou*, stavba rodinného domu p. č. 1760/51
- *Drnholec – Pod sýpkou*, stavba rodinného domu p. č. 1760/21
- *Pouzďřany – U mlýna*, stavba rodinného domu p. č. 2168 a 2169
- *Zaječí – Mladé vinohrady*

Nedestruktivní povrchovou prospekci byly objeveny nebo ověřeny lokality:

- *Jevišovka – Bližní stryk*: doba bronzová
- *Sedlec – Pod Kotlem*: neolit
- *Valtice – Za loukami*: doba bronzová, latén, doba římská, vrcholný středověk
- *Velké Bílovice – Pod předníma*: doba bronzová, latén, doba římská, raný středověk
- *Klentnice – Stará hora*: paleolit, neolit
- *Drnholec – Mrchoviště*: neolit, latén, doba římská

Odborný pracovník archeologického oddělení František Trampota se účastnil konference *Přehled výzkumů na Moravě* (Brno, 19. 4. 2018). Přednesl referát *Pohřebiště z doby stěhování národů v Drnholci a neolitické sídliště v Mikulově*.

● Historie

(odborní pracovníci Kristýna Jandová a Miroslav Koudela)

- Rešersemi z archiválií Moravského zemského archivu v Brně pokračoval výzkumný úkol – Studium písemností z *Rodinného archivu Dietrichsteinů* (fond G 140), *Registratury Dietrichsteinů v Mikulově* (fond F 18) a *Velkostatku Mikulov* (fond F 72). Podařilo se získat další informace ke stavební historii zámku, informace o životě posledních Dietrichsteinů v Mikulově, o původním zámeckém mobiliáři a dietrichsteinské sbírce obrazů. Výsledky výzkumu byly využity především při přípravách nové expozice věnované sběratelství Dietrichsteinů, ale také při restaurování sbírkových předmětů a v rámci publikační činnosti.
- V zámecké knihovně probíhala katalogizace knih pocházejících z knihovny mikulovského piaristického gymnázia, které jsou zde uloženy.

● Etnografie

(odborný pracovník Josef Šuba)

- Etnografické oddělení v roce 2018 pokračovalo ve výzkumu zaměřeném na tradiční lidovou kulturu v regionu. Etnograf se věnoval rešerším německojazyčné literatury s účelem zmapovat stav lidové kultury na Mikulovsku v první polovině 20. století.

Na workshopu věnovaném materiálům a technikám jejich zpracování, které využívali pravěcí lidé, si v archeoparku návštěvníci mohli vyzkoušet, jak a k jakému účelu se opracovávaly kosti či parohy, kůže a kožešiny ulovených zvířat. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

Jak si pravěcí lidé vyráběli oděvy a oděvní doplňky a jak se zdobili, se dozvěděli účastníci druhého workshopu organizovaného v archeoparku. A zřejmě nikoho příliš nepřekvapilo, že dnešní móda tetování sahá až k lovcům mamutů. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

- Pokračovala fotodokumentace vinařských staveb v regionu.
- V roce 2018 byl zahájen projekt I-CULT, na jehož části, která se týká zmapování života v česko-rakouském příhraničí, se Regionální muzeum v Mikulově podílí. Cílem projektu je jednak realizace výstavy o životě v česko-rakouském příhraničí a zorganizování tematického workshopu a jednak vydání publikace věnované tradiční stravě v tomto regionu. Etnografické oddělení Regionálního muzea v Mikulově zajišťuje v rámci projektu přípravu podkladů za okres Břeclav.
- Pokračoval výzkum tzv. domácího umění – lidového umění druhé poloviny 20. století – jako odrazu tehdejší doby. Výzkum, zaměřený na Mikulovsko, má zdokumentovat řemeslnou úroveň a výtvarné citění obyvatel Československa a dle možností vést k akvizicím těchto dokladů domácího umění.
- V roce 2018 byla zahájena pravidelná setkávání etnografů Jihomoravského kraje a setkávání etnografů muzeí břeclavského okresu. Cílem obou těchto společných akcí je zejména užší spolupráce odborných pracovníků, společné vedení výzkumů různých jevů lidové kultury i předávání informací a podnětů z oboru.
- Etnografické oddělení zpracovalo informace týkající se podoby vánočních svátků na Mikulovsku v první polovině 20. století. Následně byly muzejní pedagožkou využity pro edukační program *Stoleté Vánoce*.
- V rámci práce na seriálu článků o židovských obcích jižní a jihovýchodní Moravy (*Malovaný kraj*) probíhala v etnografickém oddělení po celý rok 2018 fotografická dokumentace dochovaných památek na židovskou komunitu v Lednici, Podivíně, Břeclavi, Hustopečích, Dambořicích, Strážnici, Bzenci, ve Velké nad Veličkou a v Kyjově.

Odborný pracovník etnografického oddělení Josef Šuba se účastnil konference *Rekonstrukce slavnostního kroje a možnosti její aplikace v praxi* (Hustopeče, 15. 11. 2018) a dále semináře etnografické komise Asociace muzeí a galerií ČR (Strážnice, 1.–2. 10. 2018).

● Nová historie

(odborný pracovník Josef Šuba)

- Největší prostor v odborné činnosti oddělení nové historie byl v roce 2018 věnován právě výstavě nazvané *Mikulovsko 1918–1938*, kterou Regionální muzeum realizovalo ve spolupráci s autory scénáře Mgr. Milanem Řepou, Ph.D., z Historického ústavu AV ČR a Mgr. Tomášem Dvořákem, Ph.D., z Masarykovy univerzity. Většina exponátů na výstavě, jež mapovala období první republiky na Mikulovsku, pocházela ze sbírek Regionálního muzea, přičemž mnohé z nich byly veřejnosti představeny vůbec poprvé. V rámci doprovodného programu k výstavě proběhla v srpnu módní přehlídka autentických oděvů první republiky, doplněná ukázkami dobového spodního prádla.
- V roce 2018 pokračoval etnograf muzea ve výzkumu k tématu *Hudební scéna v Mikulově*. Ve spolupráci s ředitelem muzea Petrem Kubínem se uskutečnily dva rozhovory s pamětníky – členy mikulovských kapel působících zde v osmdesátých letech minulého století. Mapování mikulovské hudební scény bude probíhat i v následujících letech.
- Oddělení nové historie zorganizovalo během roku 2018 tři fotografické exkurze do Vídně, jejichž cílem bylo zdokumentovat místa – domy, ulice, hroby – spojená s mikulovskými rodáky, kteří odešli do Vídně. Projekt dokumentace bude pokračovat i v následujících letech.
- V průběhu roku 2018 byla zahájena fotografická dokumentace města Mikulova s cílem zachytit současnou podobu všech památek, zajímavých míst a ulic ve městě.

Odborný pracovník oddělení nové historie Josef Šuba se účastnil konference *Dokumentace osmičkových výročí v slovenských a českých muzeích. Rok 1918 a ty ostatní* (Bratislava, 13. 11. 2018).

Program v archeoparku věnovaný kameni navštívilo úctyhodných zhruba 770 lidí. Bez kamenných nástrojů se člověk dob kamenných neobešel a dnešní člověk doby počítačové s úctou sledoval, jak dokonale jeho předkové dokázali kámen opracovat ke svému užitku. (foto archiv Archeoparku Pavlov)

● Přírodovědný výzkum

(odborní pracovníci botanik Adam Knotek, zoolog Petr Macháček)

- Odborný pracovník oddělení botaniky pokračoval v průběžném floristickém mapování květeny Pálavy a okolí Mikulova. Celkem deset výprav zahrnovalo: PP Dunajovické kopce a okolí (4×), PR Milovickou stráž (2×), NPR Děvín-Kotel-Soutěska (1×), okolí obce Sedlec včetně NPR Slaniska u Nesytu (2×), Nový dvůr u Lednice a železniční trať Břeclav–Lednice (1×); mapování květeny města Mikulova probíhalo průběžně. Herbářové sběry, které čítaly pro rok 2018 celkem 52 záznamů, jsou sdílené s Agenturou ochrany přírody a krajiny prostřednictvím databáze NDOP (Nálezová databáze ochrany přírody).
- Odborný pracovník oddělení botaniky spolupracuje na projektu PLADIAS (databáze české flóry a vegetace) – poskytuje a přepisuje údaje z herbářových schéd do elektronické databáze. V databázi PLADIAS je k 31. 12. 2018 zaznamenáno 6 485 položek z herbáře MMI (herbář Regionálního muzea v Mikulově), z toho 1 085 bylo vloženo v roce 2018.
- V zoologickém oddělení pokračoval dlouhodobý průzkum věnující se ptactvu Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží. Na Lednických rybnících bylo prováděno pravidelné hladinové sčítání ptáků, které proběhlo 39×. Vzhledem k nedostatku vody nebyly rybníky Nesyt a Mlýnský plně, což vyhovovalo především bahňákům, kteří hojně protahovali i hnízdili. Na Novomlýnských nádržích pokračovalo sledování hnízdění na ostrovech, tedy sčítání hnízd všech ptáků, jež se uskutečnilo dvakrát. Proběhlo též pravidelné lednové sčítání ptáků nádrží jako součást mezinárodního sčítání vodních ptáků.
- Pokračoval též dlouhodobý monitoring všech hnízd čápů bílých na okrese Břeclav. V průběhu roku bylo kontrolováno 39 hnízd, z nichž bylo 32 obsazeno a z 25 bylo vyvedeno 66 mláďat. Výsledky výzkumu byly standardně zpracovány.
- Průběžně probíhala fotodokumentace ptáků. Vzhledem k tomu, že snímky jsou v digitální podobě, a ne na pevných nosičích (filmové políčko), nejsou vedeny jako sbírkové předměty. Jsou však uspořádány v PC a zálohovány. Fotografování byli zejména ptáci na Lednických rybnících a krajina a příroda v okolí rybníků.

● Konzervační dílny

(odborný pracovník Jiří Szekeres)

- Konzervátor muzea Jiří Szekeres se účastnil konference konzervátorů a restaurátorů (Mikulov 11.–13. 9. 2018), workshopu sanační konzervace v Olomouci a odborných seminářů na téma dřevo a jeho povrchové úpravy (Brno) a středověké zbraně a zbroje (zámek Konopiště).

KNIHOVNÍ FOND

Odborná muzejní knihovna je zaměřena vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaika. Knihovní fond je pravidelně doplňován se zvláštním zřetelem na získávání titulů s touto tematikou a dále dle potřeb odborných pracovišť muzea.

Součástí fondu jsou konzervační výtisky, které jsou ukládány ve zvláštním depozitáři. Badatelům je prostřednictvím systému KRAMERIUS též zprostředkován přístup k digitálně zpracovanému historickému periodiku týdeníku *Nikolsburger Wochenschrift*.

V roce 2018 byla knihovna doplněna o 195 knihovních jednotek. Všechny publikace byly řádně zapsány do přírůstkového seznamu, zkatologizovány a uloženy do regálů. K 31. 12. 2018 obsahoval knihovní fond 21 367 knihovních jednotek. Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle požadavků odborných pracovníků i badatelů z veřejnosti. V muzejní odborné knihovně je registrováno celkem 50 uživatelů – z řad zaměstnanců 27, z veřejnosti 23 čtenářů. Počet registrovaných výpůjček činil k 31. 12. 2018 celkem 2 215 titulů, z toho absenčních 2 120.

Pokračovala revize knihovního fondu, při níž byla zkontrolována přírůstková čísla 5 000–24 609, čímž byla provedena kontrola již téměř celého fondu. Postupná

rekatalogizace titulů, probíhající v uplynulých letech, bude pokračovat po pořízení nového knihovního programu.

V průběhu roku probíhala pravidelná výměna publikací (Regionální muzeum v Mikulově vyměňuje své tituly s 41 institucemi).

Na základě smlouvy s Moravskou zemskou knihovnou o zhotovování rozmnoženiny díla jsou publikace Regionálního muzea v Mikulově, zdigitalizované v rámci krajské digitalizace, přístupné v digitální knihovně Moravské zemské knihovny (*Virtuální sbírka Regionálního muzea Mikulov*).

NÁVRHY A REALIZACE PROJEKTŮ – GRANTOVÁ ČINNOST

Město Mikulov

V roce 2018 získalo Regionální muzeum od města Mikulova dotaci na realizaci programu *Májový víkend s muzejní nocí* ve výši 30 000 Kč, dále dotaci na *Víkend otevřených zahrad* ve výši 15 000 Kč a dotaci na doprovodný edukační program k výstavě *Mikulovsko 1918–1938* ve výši 20 000 Kč.

Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury poskytlo Regionálnímu muzeu v roce 2018 grant ve výši 112 000 Kč na restaurování závěsného obrazu s loveckou scénou a dotaci na realizaci edukačního projektu *Oživlá galerie* ve výši 75 000 Kč.

Nadační fond obětem holocaustu

Z Nadačního fondu obětem holocaustu byl Regionálnímu muzeu v Mikulově pro rok 2019 poskytnut grant ve výši 20 000 Kč na projekt *Kulturní a vzdělávací program v Horní synagoze*.

POSKYTOVÁNÍ STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Povinnost poskytování veřejných služeb – dle § 10a zák. č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění – byla beze zbytku plněna a odpovídala ustanovením odst. 2, písm. a)–e), vymezujícím standardizované veřejné služby a povinnosti poskytovatelů při zajišťování jejich rozsahu a struktury.

V rámci povinnosti každoročně zpřístupnit veřejnosti sbírku nebo sbírkové předměty prezentovalo muzeum v roce 2018 tři výstavy z celkového počtu dvanácti realizovaných sezonních výstav. Jedna z autorských výstav, uskutečněná v roce 2011, byla jako putovní zapůjčena jiné instituci. Výstavy byly náležitě propagovány ve sdělovacích prostředcích, na webových stránkách muzea i prostřednictvím plakátů a rozesílaných pozvánek na vernisáže.

Muzeum pořádalo programy pro dospělé i pro děti a snažilo se jimi rozvíjet a doplňovat činnost výstavní, kulturně-výchovnou a vědecko-výzkumnou. Širokou veřejností je zvláště pozitivně přijímán *Májový víkend*, jehož součástí je *Muzejní noc*. Již několik let se *Májový víkend* odehrává nejen v areálu mikulovského zámku, ale i v dalších pracovištích instituce – v roce 2018 také v Dolních Věstonicích, kde muzeum spravuje historický objekt se současnou expozicí *Život pod Pálavou*, a v Archeoparku Pavlov.

Školám nabízený projekt *Muzeum a škola pod zámekovou střechou* se stal již součástí výukových plánů řady okolních škol. Edukační programy, organizované pro žáky základních škol a nižší ročníky gymnázií, probíhají v současné době ovšem nejenom „pod zámekovou střechou“ v Mikulově, ale také v Archeoparku Pavlov.

Širokou i odbornou veřejností jsou vyhledávány komentované prohlídky expozic a výstav i tematické přednášky. Obojí nabízí muzejní program *Živá synagoga*, zahrnující vedle vzdělávacích akcí i řadu kulturních pořadů, uváděných v prostorách Horní synagogy.

Bez spoluúčasti muzea se neobejdou akce respektované již nadregionálně, a dokonce i evropskou veřejností – *Mezinárodní kytarový festival, Mikulovské výtvarné sympozium Dílna* a festival art designu *Křehký Mikulov*.

Zpráva o činnosti muzea je každoročně uveřejňována na webových stránkách muzea, přičemž kapitoly týkající se hlavní činnosti organizace jsou pravidelně publikovány ve sborníku *RegioM*.

Výsledkem ediční činnosti muzea v roce 2018 byl muzejní sborník *RegioM* a dále druhé, upravené vydání publikace Dany Veselské a Stanislavy Vrbkové *Židé v Mikulově*. Veškeré publikace vydané muzeem má veřejnost možnost zakoupit v pokladně muzea nebo prostřednictvím internetového obchodu ABZ (www.abz.cz), případně muzeum zajišťuje jejich zaslání na dobírku. O možnosti prodeje informují webové stránky muzea.

Odborné posudky a vyjádření odborných pracovníků byly zpracovávány průběžně dle požadavků a potřeb institucí – zejména v oborech archeologie, historie a botanika.

Standard ekonomické dostupnosti plnilo muzeum u návštěvníků příslušnými slevami, o nichž je informace uváděna na webových stránkách muzea a v propagačních materiálech.

Bezbariérový přístup do všech prostor muzea bohužel neumožňuje historický charakter objektu; do velké části expozic na zámku (*Od gotiky po empír, Galerie Dietrichsteinů, Víno napříč staletími* a část expozice *Tradiční vinařství a vinohradnictví na Moravě*) je však přístup vozíčkářům umožněn, stejně tak do části Kongresového centra a do synagogy. Pro překonávání výškových schodišťových bariér pro tělesně postižené návštěvníky muzea slouží schodolezy s mechanickými invalidními vozíky.

Během letní sezony muzeum nabízelo služby rodinám s dětmi – v době prohlídky expozic bylo možné dítě či děti přenechat muzejnímu pedagogovi a absolvovat prohlídku s průvodcem bez potomků. Pro děti byly připraveny různé varianty programu v závislosti na jejich věku a aktuálně na počasí.

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

Obnova pochozí plochy východní zámecké terasy – havárie

Na obnovu pochozí plochy východní terasy byly přiděleny mimořádné finanční prostředky z havarijního fondu Jihomoravského kraje. Po schválení upravených zadávacích podmínek proběhla soutěž na dodavatele, v níž zvítězil Miroslav Fajmon a muzeum s ním uzavřelo smlouvu o dílo. Vzhledem k probíhající hlavní turistické sezoně byly práce zahájeny až po Pálavském vinobraní v září 2018. Po snesení původních dlažeb a podkladních vrstev štěrkopísků se ukázala nutnost provést před položením hydroizolační folie nejprve vyrovnávací vrstvu betonové mazaniny. Tato další práce měla spolu s nutnými technologickými přestávkami dopad na posunutí termínu dokončení opravy terasy až na rok 2019.

Náklady na akci v roce 2018 činily 2 193 722,83 Kč vč. DPH

Oprava oken a dveří reprezentačních sálů zámku Mikulov – pasport

Z původně přidělených finančních prostředků na opravu oken zámku byla v roce 2018 vyhlášena veřejná zakázka na pasport výplní otvorů celého areálu zámku. Pasport zpracovaný firmou DOMY-KOMPLET CZ, s. r. o., vítězem veřejné zakázky, bude sloužit jako podklad pro dílčí veřejné zakázky na vlastní realizaci oprav v letech následujících.

Náklady na akci v roce 2018 činily 587 455,00 Kč vč. DPH

Udržitelnost projektu *Obnova zahradních teras barokové zahrady u zámku v Mikulově*

V letech 2017–2020 provádí celoroční údržbu zámeckých zahrad firma SARAH'S Associates, s. r. o., vybraná ve veřejné zakázce.

Náklady na akci v roce 2018 činily 1 840 055,12 Kč vč. DPH

Oprava historických lustrů

Na základě rámcové smlouvy pokračuje průběžná oprava všech historických lustrů v expozicích a reprezentačních sálech mikulovského zámku. V roce 2018 byly opraveny dva lustry – jeden byl instalován do předsálí zámecké knihovny a druhý umístěn do depozitáře. Náklady na akci v roce 2018 činily 65 945,00 Kč vč. DPH

Úprava krytí studny – havárie

Poškozený kryt zámecké studny na třetím zámeckém nádvoří si vyžádal statický posudek, který zpracovala firma O. K. Atelier, jež zároveň navrhla nezbytné úpravy. K jejich realizaci by mělo dojít v prvním pololetí roku 2019.

Náklady na akci v roce 2018 činily 6 962,00 Kč vč. DPH

Hospodaření s dešťovou vodou – vyhodnocení prospěšnosti

V roce 2018 byla zpracována studie proveditelnosti projektu hospodaření s dešťovou vodou s rozpočtem akce pro případnou žádost z programu OPŽP, výzva č. 113 – dešťovka pro obce. Výsledkem studie bylo konstatování, že nahospodařená voda by zajistila vodu pro zavlažování zámeckých zahrad pouze pro cca dva týdny. Vzhledem k finanční náročnosti akce a jejímu nepoměru k ekonomickému efektu plynoucímu z případné úspory bylo rozhodnuto projekt nerealizovat.

Náklady na akci činily 7 865 Kč vč. DPH

Oprava sociálního zařízení a zázemí šatny uklízeček

Oprava sociálního zařízení a zázemí šatny uklízeček byla nezbytná po předchozí opravě havárie kanalizace v daných prostorách. Proběhla oprava WC, předsíně, stávající sprchy s kuchyňským koutem a navazujících komunikačních prostor zasažených při opravě kanalizace.

Náklady na akci v roce 2018 činily 137 760,92 Kč vč. DPH

Výměna elektrických konvertorů v reprezentačních zámeckých sálech

Stávající vysloužilé radiátory v sálech pronajímaných pro kulturní a společenské akce byly vyměněny za nové – v provedení designově lépe vyhovujícím reprezentačním účelům prostor.

Náklady na akci v roce 2018 činily 119 106,00 Kč vč. DPH

Relokace skladu publikací

V rámci aktuálních potřeb muzea bylo provedeno přestěhování skladu publikací z třetího zámeckého nádvoří s omezenou průjezdností skalní brány pro rozměrnější vozidla do přístupnějších a klimaticky vhodnějších prostor kancelářského křídla. Byly realizovány stavební úpravy místností skladu včetně elektroinstalace a přeložky hydrantu. V rámci stavebních úprav byly současně rozšířeny prostory zázemí průvodců a byl přesunut kuchyňský kout.

Náklady na akci v roce 2018 činily 56 368,00 Kč vč. DPH

Údržba zelených ploch v areálu Archeoparku Pavlov

Údržbu zelených ploch v areálu archeoparku realizuje Regionální muzeum v Mikulově ze svého provozního rozpočtu. Práce byly prováděny průběžně dle potřeby.

Náklady na akci v roce 2018 činily 369 565,22 Kč vč. DPH

Dokončení úpravy zpevněných ploch parc. č. 117, Husova č. ev. 770

V roce 2018 bylo dokončeno dláždění a zpevnění plochy z lomového kamene u objektu Husova 770E. Zpevněná plocha byla navíc rozšířena o zamýšlenou pracovní část pro venkovní práce restaurátorů. Uvažuje se o zastřešení tohoto prostoru s případnou realizací v roce 2019.

Náklady na akci v roce 2018 činily 119 354,00 Kč vč. DPH

Údržba EZS, EPS, revize systémů

Průběžně byly prováděny práce dle potřeb a případných poruch systému.
Náklady na akci v roce 2018 činily 184 126,17 Kč vč. DPH

Údržba a revize rozvodů vody, kanalizace, elektroinstalace a čerpací stanice zámku Mikulov

Průběžně byly prováděny práce dle potřeb a případných poruch rozvodů a zařízení.
Náklady na akci v roce 2018 činily 67 972,20 Kč vč. DPH

Údržba a úklid veřejných prostranství

Průběžně byly prováděny potřebné práce vlastními zaměstnanci.

Apoteóza jižní Moravy Gajdošova sala v souznění s instalací Křehkého Mikulova 2018 (foto archiv Křehký Mikulov)